Тошкент ҳақиқати

1928 йил 11 декабрдан чиқа бошлаган

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси

№ 108 (10.357).

1992 йил 21 июль сешанба

Баҳоси 2 сўм.

Ўзбекистон—Германия

ҲАМКОРЛИКНИНГ ДАСТЛАБКИ ОДИМЛАРИ

УРГАНЧ, 19 июль. (ЎзА мухбири Ю. Иброҳимов). Якшанба куни эрталаб Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов ҳамда Германиядаги дунёга машҳур «Мерседес-Бенц» фирмасининг шу фирма директорлар кенгашининг Президенти, профессор Вернер Ниефер бошчилигидаги бир гуруҳ раҳбарлари Хоразмга келишди. Меҳмонлар Дўстлик шаҳрида қурилаётган агрегат заводига бордилар. Корхона ишчилари ва хизматчилари билан суҳбат бўлиб ўтди.

Хоразм бўйлаб сафарда меҳмонларга Хоразм вилоятининг ҳокими М. Жуманиёзов ҳамроҳлик қилди.

* * *

Германиянинг «Мерседес-Бенц» фирмаси раҳбариятининг вакиллари учун 20 июль, душанба куни Ўзбекистон пойтахтида жуда тиғиз ва самарали бўлди. Меҳмонлар Ўзбекистон Президенти И. А. Каримов билан биргаликда Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасига боришди.

Муболағасиз айтиш мумкинки, барча ривожланган мамлакатлар ҳам бу қадар қудратли корхонага эга эмас. Қолаверса, Тошкент авиасозларининг маҳсулоти ҳам — қудратли Ил-76 юк ташувчи самолётлари сайёрамизнинг барча қитъаларида яхши маълум.

«Мерседес-Бенц» фирмаси директорлар кенгашининг президенти ва Германия делегациясининг аъзолари бирлашма раҳбарлари билан учрашдилар. Суҳбат чоғида ўзаро манфаатли муносабатларни, яқин амалий ҳамкорликни ривожлантириш масалалари кўтарилди. Меҳмонлар корхона цехларида бўлиб, қудратли лайнерларни ишлаб чиқариш технологияси билан танишдилар.

Мутахассислар билан учрашувда таъкидланганидек, фирма дунёга машҳур автомобилларни Ўзбекистонда чиқаришга қачон киришишини ҳозир айтиш қийин. Муносабатларнинг ҳозирги босқичида ҳамкорликнинг энг аниқ-равшан йўли бу ерга Германия автомобилларини олиб келиб, сотишдир.

Сўнгра Ўзбекистон Президенти билан «Мерседес-Бенц» фирмасининг вакиллари Тошкент мотор заводига боришди. Лойиҳачиларнинг фикрича, бу улкан корхона пахта териш тракторлари учун юз от кучига эга бўлган двигателлар ишлаб чиқаришга мўлжалланган эди. Аммо маблағ етишмаслиги, қурилишнинг чўзилиб кетганлиги, бошқа объектив ва субъектив сабаблар бу режаларни рўёбга чиқаришга имкон бермади. Жуда катта бу завод, афсуски, ҳозир уч ғилдиракли болалар велосипеди ишлаб чиқармоқда. Бозор муносабатларига ўтиш даврида бундай ёндашувни омилкорлик деб аташ қийин, албатта. Зеро Тошкент мотор заводи улкан ишлаб чиқариш майдонларига эга бўлиб, бу ерга мураккаб инженерлик коммуникациялари олиб келинган. Аммо реконструкциялаш учун маблағ керак. Вернер Ниеферни ва Германия фирмасининг бошқа раҳбарларини бу иншоот жиддий қизиқтирганлиги тушунарлидир.

Ўз-ўзидан равшанки, жиддий иқтисодий ишланмалар, мутахассисларнинг ҳар томонлама пишиқ-пухта хулосалари зарур. «Мерседес-Бенц»нинг мутахассислари Ўзбекистонга бўлғуси сафарлари чоғида айни шу иш билан шуғулланадилар.

Сафар тугагач икки томонлама ҳужжатлар имзоланди. Бу ҳужжатларда мустақил Республика билан Германиянинг «Мерседес-Бенц» фирмаси ўртасидаги ҳамкорлик йўллари белгиланган.

«Мерседес-Бенц» фирмаси раҳбарларининг вакиллари ўша куниёқ Тошкент яқинидаги лимонарийга боришди.

Л. ЛЕВИН,
ЎзА мухбири.

Европа кенгаши делегацияси Тошкентга келди

Европа Кенгашининг шу кенгаш бош котиби Катрин Лалюмьер хоним бошчилигидаги делегацияси 18 июль куни Тошкентга келди. Делегация таркибида Туркия ташқи ишлар вазири Ҳикмет Четин, шунингдек Европа Кенгашининг масъул ходимлари бор.

Европа Кенгаши — қароргоҳи Франциянинг Страсбург шаҳрида бўлган нуфузли халқаро ташкилот. У Европа давлатлари ўртасида интеграция муаммолари, ўзаро алоқаларни ўрнатиш билан шуғулланади.

— Бу Европа Кенгаши делегациясининг Ўзбекистонга биринчи ташрифидир, — деди Ўзбекистон миллий ахборот агентлиги мухбири билан суҳбатда Катрин Лалюмьер.— Республикангиз мустақилликни қўлга киритиб, халқаро майдонга чиқиб олганидан кейин ўзаро манфаатли ҳамкорликнинг кенг истиқболлари очилди. Биз бу ерга ана шундай алоқаларни йўлга қўйиш учун келдик.

Тошкент аэропортида меҳмонларни Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги давлат котиби Раҳим Ражабов, республика ташқи ишлар вазири Убайдулло Абдураззоқов, Туркиянинг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Вулқон Чутур, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

ДЎСТОНА СУҲБАТЛАР

Ўзбекистоннинг мустақилликка эришгани, суверен республиканинг халқаро майдонга чиқиб унинг мустақиллигини жаҳондаги 120 мамлакат тан олгани — буларнинг ҳаммаси она диёримизда жуда катта ўзгаришлар содир бўлаётганининг яққол далилидир. Республика бош вазири Абдулҳошим Муталовнинг Европа кенгаши Бош котиби Катрин Лалюмьер хоним билан суҳбати чоғида жумҳуриятимиз тараққиётининг истиқболлари тўғрисида, кўпмиллатли Ўзбекистондаги ижтимоий барқарорлик ҳақида сўз борди.

Бош вазир муҳтарама меҳмонга республикада юз бераётган сиёсий ва иқтисодий ўзгаришлар тўғрисида гапириб берди. Юздан ортиқ миллат ва элат вакиллари яшаб турган Ўзбекистонда миллатлараро муносабатлар барқарор бўлиб тургани алоҳида таъкидланди.

Катрин Лалюмьер хоним Европа Кенгаши Ўзбекистон мустақил деб эълон қилинганини қутлайди, деб уқтирди. Бу — тараққиёт ва жадал ривожланиш йўлидир. Шу боисдан ҳам кенгашнинг нуфузли делегацияси Ўзбекистонга келди. Ташрифдан кўзда тутилган асосий мақсад ўзаро манфаатли алоқалар ўрнатишдир. Европа Кенгаши Ўзбекистон Республикаси билан ҳамкорлик қилишга тайёр.

Суҳбатда Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазири Убайдулло Абдураззоқов, Туркия Республикаси Ташқи ишлар вазири Ҳикмет Четин, Туркия Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Вулқон Чутур қатнашдилар.

* * *

Ўзбекистон танлаб олган тараққиёт йўли — муаммоларни демократик, маърифатли йўсинда ҳал этиш йўлидир. Мустақиллик учун, аввало, барқарорлик зарурдир. Республика Олий Кенгашининг раиси Шавкат Йўлдошев Европа Кенгаши бош котиби Катрин Лалюмьер хоним билан суҳбат чоғида ана шу асосий хулосани баён этди.

У ҳурматли меҳмонга мустақил давлат парламентининг фаолияти тўғрисида, Олий Кенгаш қабул қилган қонунлар ҳақида сўзлаб берди. Мустақил Республиканинг халқаро ҳамжамиятга кириши, жумҳуриятимиз давлат мустақиллиги жаҳон ҳамжамияти кенг кўламда эътироф этиши — Ўзбекистон халқаро майдонга дадил чиқиб олаётганидан далолат беради. Ҳали анчагина ҳал бўлмаган муаммолар бор. Республика раҳбарияти, ўлканинг кўпмиллатли халқи бу муаммоларни тезроқ ҳал этиш учун барча ишларни қилмоқда.

Ўзбекистон тараққиётнинг маърифатли, демократик йўлини танлаб олгани сиёсий барқарорлик ва иқтисодий равнақнинг гаровидир.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ РАҲБАРЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВ

Ўзбекистон Халқ Демократик партияси раҳбарларининг Европа Кенгаши Бош котиби Катрин Лалюмьер хоним билан учрашуви чоғида кўппартиялилик шароитида демократик мамлакатларнинг тараққиёти тажрибаси тўғрисида, сиёсий барқарорликни таъминлашнинг асосий омиллари ҳақида гапирилди.

Ўзбекистон Халқ Демократик партиясининг биринчи котиби Маҳмуджон Расулов партиянинг фаолияти, бозор муносабатларига ўтиш даврида унинг вазифалари хусусида сўзлади. Партия Ўзбекистонда сиёсий барқарорликни сақлаш ва миллатлараро тотувликни мустаҳкамлаш борасида сарфлаётган куч-ғайратга алоҳида эътибор қаратилди.

Учрашувда Туркия Ташқи ишлар вазири, Европа кенгашининг ҳамраиси Ҳикмет Четин қатнашди.

Катрин Лалюмьер хоним ва Ҳикмет Четин шу куни журналистлар билан учрашиб, уларни қизиқтирган саволларга жавоб бердилар.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ МУСТАҚИЛЛИК КУНИНИ БАЙРАМ ҚИЛИШГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРУВЧИ РЕСПУБЛИКА КОМИССИЯСИДА

Маълумки, Олий Кенгаш Раёсатининг 1992 йил 17 июндаги қарори билан Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик кунининг бир йиллигини тантана қилишга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича республика комиссияси тузилган эди. Ана шу хабар эълон қилингач, кўплаб меҳнат жамоаларидан, шу жумладан, қўшма корхоналардан, шунингдек, республиканинг айрим фуқароларидан Мустақиллик кунини нишонлаш учун махсус жамғарма тузиш мақсадга мувофиқлиги хусусида таклифлар туша бошлади. Шу тариқа республикамизнинг меҳнат жамоалари ҳамда айрим шахслар жонажон Ўзбекистонимиз мустақил давлат деб эълон қилинган кунни тантана қилиш ишига шахсий ҳиссаларини қўшиш истагини билдирмоқдалар.

Шу йил 16 июль куни республика комиссиясининг кенгайтирилган мажлисида байрам тантаналарини тайёрлаш ва ўтказишга доир турли масалалар билан бирга шу масала ҳам муҳокама қилинди. Комиссия Мустақиллик кунини ўтказиш жамғармасига корхоналар ва фуқаролар томонидан ихтиёрий равишда ўтказилган маблағларни жамлаб, уларни аниқ мақсадга ишлатиш учун Ўзбекистон Республикаси Давлат банки ҳузурида «рубль» ва валютадаги махсус счётларни очиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Ўзбекистон Республикаси Давлат банкининг ахборотига кўра, республика комиссиясининг мазкур қарорига биноан шу йилнинг 18 июлидан бошлаб Давлат банки Тошкент шаҳри бошқармасининг ҳисоб-китоб марказида 000700702 рақамли (рубль) счёт ва ташқи иқтисодий фаолият миллий (Тошкент шаҳри) банкида 70000061 (валюта) рақамли счёт очилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ЎРТОҚ Р. РАҲМОНОВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик самарали меҳнати, Ўзбекистон журналистикасини ривожлантиришдаги хизматлари ва ижтимоий-сиёсий турмушдаги фаол иштироки учун «Ўзбекистон овози» газетасининг бош муҳаррири Расул Раҳмонов Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 17 июль.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ М. Й. ИСЛОМОВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ВАЗИРИ ВАЗИФАСИДАН ОЗОД ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

Ўрток Мирзажон Йўлдошевич Исломов бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалик вазири вазифасидан озод қилинсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 18 июль.

БЮДЖЕТ— ХАЛҚ РИЗҚИ

Республика Вазирлар маҳкамасида

Хабар бериб ўтилганидек, 17 июль куни Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасининг мажлиси бўлди. Унда Тошкент шаҳар ва Республика вилоятлари ҳокимларининг ўринбосарлари, вазирликлар ва идоралар, концернлар ва уюшмалар, банклар, ҳуқуқни ҳимоя қилиш органлари ва оммавий ахборот воситаларининг раҳбарлари қатнашдилар. Мажлисга Ўзбекистон Республикаси Бош вазири А. Муталов раислик қилди.

Мажлисда «1992 йилнинг биринчи ярми учун мўлжалланган бюджетнинг ижроси ҳамда республиканинг молиявий аҳволини барқарорлаштириш, солиқлар ва йиғимларнинг бюджетга ўз вақтида тушиши, корхоналар, ташкилотлар, хўжаликлар ўртасидаги ўзаро ҳисоб-китобларни яхшилаш бўйича кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлар тўғрисида»ги масала муҳокама қилинди.

Йиғинда «Узплодоовощвинпром» концерни раиси А. Тошкенбоев ва бир қатор вилоятлар ҳокимлари ўринбосарларининг ҳисоботлари тингланди.

1992 йилнинг биринчи ярми учун мўлжалланган бюджет ижросининг дастлабки натижалари шуни кўрсатадики, деб таъкидланди мажлисда, тўловларнинг бюджетга тушишини таъминлаш ва бюджетнинг харажатлар қисмини қаттиқ тежаш юзасидан кўрилган фавқулодда чоралар туфайли даромаднинг камайиши бир қадар тўхтатилди ҳамда бюджет камомадининг кўпайишига йўл қўйилмади. Ташқи иқтисодий фаолиятни ривожлантириш борасида муайян натижаларга эришилди.

Шу билан бир қаторда, дейилди мажлисда, солиқлар бўйича кўзда тутилган барча даромадлар тўла олинмади. Республикадан ташқарига чиқариладиган маҳсулотдан олинадиган солиқ бўйича 2816,9 миллион сўм, акция солиғи бўйича 1501,6 миллион сўм, мулк солиғи бўйича 47,9 миллион сўм кам маблағ олинди.

Бюджетнинг даромад қисми шу йилнинг январь-июнь ойлари мобайнида 40,8 миллиард сўм миқдорида адо этилди. Шу жумладан солиқлар бўйича тушумлар 38 миллиард сўмни ташкил этди.

Тўлов интизоми ҳолатининг ёмонлашуви давом этаётгани, пул муомаласининг аҳволи ўткирлашаётгани, умуман олганда, халқ хўжалигининг аҳволи ҳамон оғирлигича қолаётгани ва бошқа камчиликлар мажлисда кўрсатиб ўтилди.

Мажлисда, шунингдек, вазирлар маҳкамасининг «1992 йилда капитал қурилишнинг истиқболи тўғрисида» шу йилнинг 12 мартидаги қарорининг қандай бажарилаётгани ҳамда 1992 йилда муҳим объектларни фойдаланишга топширишни таъминлаш чоралари ҳақида»ги масала ҳам кўриб чиқилди. Ушбу масала бўйича Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари К. Тўлаганов ахборот берди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов мажлисда нутқ сўзлади. У асосий диққат-эътиборни мустақил Ўзбекистон халқининг турмуш фаровонлигини оширишга, бюджет, уни бажариш, миллий даромад, солиқ, валюта, нарх-наво каби долзарб масалаларга қаратди.

Деҳқонни бадавлат қилиб, унинг маънавий оламини бойитиш давлатимиз сиёсатининг бош йўналиши бўлмоғи даркор,— деди Ўзбекистон Президенти.— Чорвачилик рентабеллигини оширишимиз, маҳсулотини кўпайтиришимиз зарур.

Биз молия ва нарх-наво масаласида сиёсатимизни тўғри олиб боришимиз керак,— деб таъкидлади у. Бу сиёсатни халққа тўғри тушунтирмоқ лозим. Бозор иқтисодиётига ўтилаётганида халқимизнинг ижтимоий ҳимояланишини таъминлаш жуда муҳим масала бўлиб қолмоқда. Ҳар бир меҳнаткашнинг ўртача ойлигини ошириш зарур, албатта. Иқтисодий мустақилликка тезроқ эришмоғимиз даркор.

И. А. Каримов Республикада халқ истеъмол молларини ишлаб чиқаришни кенг йўлга қўйиш, аҳолининг шундай маҳсулотларга бўлган талабини қондириб бориш учун барча имкониятлар мавжудлиги, аммо бу имкониятлардан самарали фойдаланилмаётганига мажлис қатнашчиларининг эътиборини жалб қилди. У ўлкада тезроқ қўшма корхоналар барпо этиш, бунинг учун хорижий мамлакатлар билан иқтисодий алоқаларни яхши йўлга қўйиш, уларнинг тажрибасидан унумли фойдаланиш, айниқса чет эл фирмалари билан алоқаларни яхшилаш, корхоналаримизда хомашёни қайта ишлашга мослаштирилган ускуналарни ўрнатиш, республикада тайёрланган халқ истеъмоли молларини хорижга чиқариш лозимлигини айтиб ўтди.

Мажлисда республика маҳсулотини рухсатсиз четга олиб чиқиб кетилишига сира ҳам йўл қўймаслик, чайқовчиликка қарши курашни бутун чоралар билан кучайтириш кераклиги алоҳида уқтирилди. Бу ишда республика ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг масъулиятини ошириш зарурлиги айтилди.

Муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси Ш. М. Йўлдошев иштирок этди.

Т. БОТИРБЕКОВ,
ЎзА мухбири.

БЕШ ҲАЛҚА БЕЛГИСИ ОСТИДА

Маълумки, Тошкент шаҳар ҳокими А. И. Фозилбеков шу йил март ойида 2000 йилги олимпиада ўйинларини Тошкентда ўтказиш учун Халқаро олимпиада комитети номига ариза топширган эди. Бу таклифни Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов ва Ўзбекистон Миллий олимпиада комитети қўллаб-қувватлади.

Тайёргарлик кўриш сифатида Тошкент шаҳри ва тайёргарлик комитетининг А. И. Фозилбеков бошчилигидаги делегацияси 15 июль куни Барселонага учиб кетган эди.

18 июль куни Барселонада Тошкент шаҳри ва тайёргарлик комитетининг делегацияси журналистлар билан учрашиб, 2000 йилда XXVII олимпиада ўйинлари ўтказиладиган жойга даъвогар сифатида Тошкент шаҳрининг иштироки масаласини асослаб берди. Журналистлар билан учрашувни Халқаро олимпиада комитети барча даъвогар шаҳарлар учун ташкил этган бўлиб, у халқаро олимпиада комитетининг 99 сессияси ва Барселонада XXV олимпиада ўйинларининг бошланишига бағишланди. Тошкент шаҳрининг ҳокими А. И. Фозилбеков, тайёргарлик комитетининг раиси У. М. Эштоев, Ўзбекистон Миллий олимпиада комитетининг биринчи вице-президенти С. С. Рўзиев, делегациянинг бошқа аъзолари мухбирларнинг кўплаб саволларига жавоб қайтардилар.

2000 йилдаги олимпиада ўйинлари ўтказишга Тошкентнинг даъвогар бўлиши жаҳон журналистлари ва спортчилари доирасида катта қизиқиш уйғотди ва маъқулланди.

Делегация ҳозир ҳам Барселонада олимпиадани ташкил этиш ва ўтказиш масалалари билан танишмоқда.

ТУРКИЯДА ЎҚИШАДИ

Мустақил Ўзбекистонимиздан Туркияга бориб, у ердаги олий ўқув юртларида билим олиш истагида юрганлар кўп эди. Шулардан 65 нафарига шу йилнёқ дўст мамлакатда илм эгаси бўлиш учун бориш насиб этди. Яқинда Тошкент вилояти Ҳокими С. Сайдалиев Туркияга ўқишга юборилаётган ёшлар билан учрашди.

Учрашувда Ҳоким талабалар олдида турган вазифалар, келгуси режалар ҳақида батафсил сўзлаб берди. Кейин ёшлар ҳам ўз орзулари ҳақида фикр алмашдилар.

Биз ана шу учрашув чоғида вилоят халқ таълими бўлимининг мудири Олег Тожиев билан суҳбатда бўлдик. У қуйидагиларни гапириб берди:

— Ўқишга бораётган йигит-қизларнинг ҳаммаси бу ердаги синов, имтиҳон даражасидаги кўриклардан ўтдилар. Уларнинг билими тест орқали синалди. Ёшларнинг 19 нафари ўрта мактабни битирганлар, 27 нафари ҳунар-техника ўқув юртларини тугатганлардир. Шунингдек, улар орасида Ангрен давлат педагогика институтининг 12 нафар талабаси, Тошкент давлат университетининг 5 нафар, Тошкент Давлат техника дорилфунунининг 2 нафар аспиранти ҳам бор.

Вилоятимизнинг 15 районидан 50 нафар ўқувчи тест топширди. Улар 150 кўрсаткичдан 129 кўрсаткични аниқ бажариб, яъни саволларга жавоб бериб, ғолибликни қўлга киритган пискентлик Нуғмон Иброҳимов, иккинчи юқори кўрсаткичга эришган шу районнинг 22-ўрта мактаб ўқувчиси Абдукаримбек Элёр Мирзабой ўғли билимидан мамнун бўлдилар. Пискентликлар математика илмидан республика танловида биринчиликни қўлга киритдилар. Унда иштирок этган 5 нафар медалчининг ҳаммаси юқори кўрсаткичга эришди ва Туркияда ўқиш ҳуқуқини қўлга киритди. Ёшларнинг Туркияда билим олишлари учун Давлат томонидан 70 миллион сўм пул ажратилди. Тўрт йил мобайнида улар Истанбул университети, Анқара, Қайсари вилояти ва бошқа олий ўқув юртларида ўқиб келгусида иқтисодчи, молия мутахассиси, товар маҳсулотларининг таннархини белгиловчи ходим, халқ хўжалиги, меҳмонхоналар хўжалиги, саёҳатлар бўйича мутахассислар бўлиб етишадилар. Ўқиш давомида ойига 100 доллардан стипендия олишади...

Кетаётганлар ота-оналарининг қувончини айтмайсизми. Шулардан оққўрғонлик Рихси Абдуазовани суҳбатга тортдим. У райондаги 78-ёрдамчи интернатда ўқитувчи бўлиб ишлар экан, 3 нафар ўғли бўлиб, Туркияга кетаётгани энг кенжаси экан. Фарзандининг кўплар қаторида эсон-омон ўқиб, бағрига қайтиши онанинг бирдан-бир ниятидир.

Учрашув давомида ота-оналар, ўқувчиларнинг кўпдан-кўп саволларига жавоб берилди. Келгусида Жанубий Корея, Малайзия, Индонезия мамлакатларига ҳам ёшларни ўқишга юбориш масаласи ўртага қўйилаётганлиги айтилди.

Даврон АҲМАД.
Суратлар муаллифиники.

ЎЗАРО ТЕКШИРИШ

ЗАРБДОР КУНЛАР

БЕКОБОДЛИКЛАР билан пискентликлар ўртасида қатор йиллардан буён мусобақа давом этади. Бу йил ҳам улар ўзаро текширув бригадалари тузиб бир-бирларининг тажрибаларини ўрганиб, камчиликларини кўрсатиб, мўл ҳосилга замин яратиш ниятидалар. Шунинг учун ҳам Пискентга ташриф буюрган Бекобод райони ҳокими М. Расулов бошчилигидаги ўзаро текширув бригадаси дастлаб «Дўстлик» давлат хўжалигида бўлишди. Дўстликлар бу йил 7 минг тонна пахта учун курашишяпти. Бироқ анча-мунча ерлар бузиб экилганлиги сабабли кўп меҳнат қилиш талаб этилмоқда. Шу туфайли улар икки ой давомида далада ётиб ишлаш ташаббуси билан чиқишди. Ҳозир иккинчи сувдан сўнг шарбат беришмоқда. Меҳмонлар «Дўстлик» деҳқонларига омад тиладилар.

«Пискент» давлат хўжалигининг 2-, 4-, 6-бўлим далаларидаги ишлар ҳам диққатга сазовор эканлигини, айниқса, йўлнинг ёқасидаги ғўзаларга нисбатан ичкаридаги ниҳоллар тетик ривожланаётганлигини текширув бригадаси аъзолари мамнунлик билан таъкидлашди.

Улар камчиликларни ҳам рўй-рост айтишди. Жумладан, Алишер Навоий номли жамоа хўжалигидаги У. Бойматов бригадасида суғориш ишлари сифатсиз ташкил этилганлиги, Калинин жамоа хўжалигида эса ғўзадан аввал бегона ўтлар гуллаганлигини кўрсатиб ўтишди. Ислиддин Ҳайдаров номли жамоа хўжалигида ҳали биринчи сув тугалланмаган. Бундай ҳолда эса пахта учун ўғитнинг таъсири йўқолишини ҳам алоҳида таъкидлашди. Текширув ниҳоясида иккала район мутахассислари зарбдор икки ойлик эълон қилдилар.

Т. ҚОСИМОВ,
Бекобод.

● *Китоб ва китобхонлик*

«ИЛМ—ЎРГАНМАК ФАРЗ!»

РЕСПУБЛИКАМИЗДА 6637 мактаб кутубхонаси мавжуд. Ушбу кутубхоналар икки тоифа китобхонларга — ўқувчилар ва ўқитувчиларга хизмат кўрсатади. Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазирлигининг илмий-педагогик кутубхонаси (РИПК) ушбу мактаб кутубхоналари учун йўналтирувчи ва илмий-услубий марказ ҳисобланади. РИПК 1934 йили ташкил топган бўлиб, ҳозирги пайтда у педагогика ва халқ таълимига оид адабиётларнинг республикамиздаги асосий китоб омбори ҳисобланади. Ягона илмий-педагогик ахборот таркибига киради.

Қуйидаги мақолада гарчи республика миқёсидаги ишларнинг қисқача таҳлили берилган бўлса-да, вилоятимиз кутубхоналари мутасаддиларини ҳам қизиқтиришига шубҳа йўқ.

МАНА, ўқув йили ҳам ниҳоясига етди. Ўқувчилар учун ёзги таътил кунлари бошланди. Лекин болаларнинг тарбияси ва таълими билан шуғулланганлар учун бу кунлар ҳам дам олиш, ҳам ўтган ўқув йилига якун қилиш вақтидир.

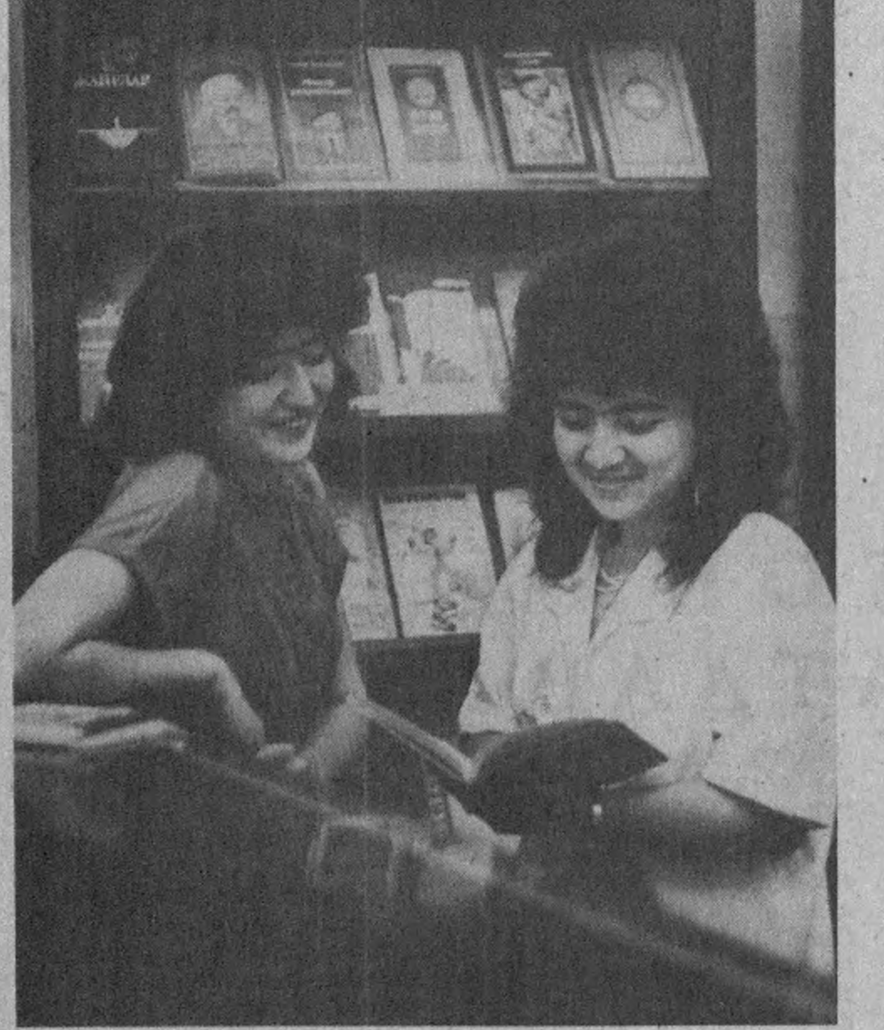

РИПК илмий-услубий бўлими, республикамиз мактаб кутубхоналарининг ўтган ўқув йили бўйича ўтказган таҳлили шундан далолат берадики, ўтган ўқув йилида мактаб кутубхоналари ўқувчилар ва ўқитувчилар орасида асосан китоб тарғиботи ишлари режасини бажариб келишмоқда. Таҳлил шуни кўрсатмоқдаки, мактаб кутубхоналари ишининг асосий йўналиши ўқувчилар билим олиш фаолиятини жонлантиришга, уларнинг мустақил билим олиш ва ўқиш маданиятини ўстиришга, педагогларнинг педагогик маҳоратини ошириш учун улар орасида махсус педагогик адабиётларни тарғиб қилишга қаратилган.

Республика мактаб кутубхоналарининг китобхонлар сони акс этган таҳлил натижаларига назар солсак, қатор вилоятларнинг мактаб кутубхоналарида китобхонларнинг сони ўсиши кузатилган. Лекин Тошкент вилоятида китобхонлар сони ортиши фақатгина 0,8 фоизни ташкил қилади.

Мактаб кутубхоналари фаолияти таҳлилининг бошқа томони район, шаҳар мактаб кутубхоналари марказлаштирилган системалари фаолиятини ўрганиб чиқиш эди.

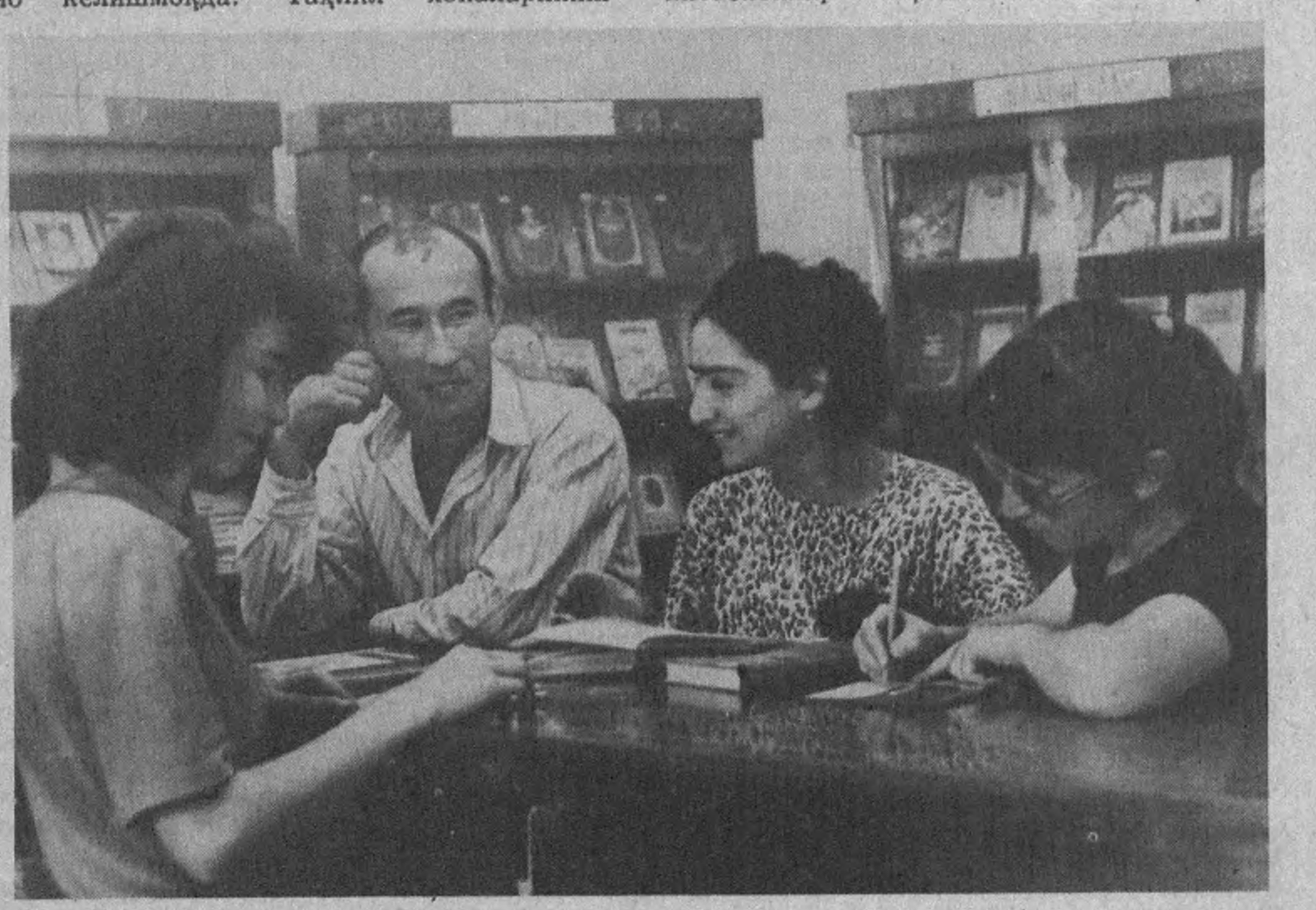

Шуни айтиб ўтиш керакки, мактаб кутубхоналарининг марказлаштирилган системалари (ММКС) китоб тарғиботи ишларини узлуксиз уйғун олиб борилиши ўқувчиларга, педагогик кадрларга хизмат кўрсатиш ишлари савиясини, сифатини яхшилаш, ўқитувчиларга маълумотнома библиография ва ахборот хизматини узлуксиз олиб бориш учун эди. Шу билан бирга ММКС вазифаларидан бири мактабларнинг ихтисосини ҳисобга олган ҳолда мактаб кутубхоналарининг ягона фондини ташкил қилиш. Республикамизда ММКС ташкил қилиниши РИПК ташаббуси билан бошланганди. ММКС ташкил қилиниши даврида ташкилий ишларни жонлантиришда РИПК директори А. В. Горбаннинг хизматлари алоҳида бўлди. Янги ташкил топган ММКСларга амалий ва илмий-методик ёрдам эса РИПК етакчи мутахассислари томонидан берилди. Ҳозирги вақтда республикамизда 25 ММКС мавжуд. Шулардан Олмалиқ, Чирчиқ, Ангрен, Бекобод, Зарафшон шаҳарларида ишлар айниқса самарали олиб борилмоқда.

Умуман олганда барча ММКСлар ўз ишини кутубхона коллекторлари, китоб дўконлари билан ҳамкорликда олиб бормоқдалар. Бу ўринда шуни айтиб ўтиш керакки, РИПК илмий-услубият бўлими ММКС ишини жонлантиришда анча ишларни амалга оширмоқда. Чунончи, улар томонидан ўзбек ва рус тилларида қатор методик нашрлар тайёрланган. Булардан «ММКС ишини ташкил қилиш» нашрида ММКС ходимларининг тахминий вазифалари йўриқномалари, ММКС иш режасини тузиш, ҳисоботлар тайёрлаш бўйича тавсиялар, ММКС фондини ҳисобга олиш бўйича тавсиялар ўз ифодасини топган. Бундан ташқари ҳар йил чорагида библиографик кўрсаткичлар, библиографик эслатмалар тайёрланмоқда. Масалан, Тусий Насриддинийнинг 790 йиллигига, Нодирабегимнинг 200 йиллигига, Қори Ниёзийнинг, И. Алтинсаринннг илмий фаолиятига бағишланган библиографик эслатмалар тайёрланди.

Бу нашрлар чиқиши билан вилоят, шаҳар ва район халқ таълими бўлимлари, ҳар бир ММКСга етказилади..

Лекин шуни айтиб ўтиш керакки, мактаб кутубхоналари ўқитувчиларга хизмат кўрсатиш бўйича ишларни янада мақсадга мувофиқ олиб бориши лозим. Бу эса ўқитувчилар эҳтиёжларини ўрганиш ва уларга гуруҳлар бўйича (бошланғич синф ўқитувчилари, синф раҳбарлари, фанлар ўқитувчиларига) дифференциал хизмат кўрсатишдир. Ёш ўқитувчиларга эса алоҳида эътибор бериш лозим.

Шу билан бирга мактаб кутубхоналари таркибидаги китобхонларга химзат кўрсатиш ишларининг яхшиланишига қатор муаммолар тўсиқ бўлиб турипти. Масалан, бугунги кунда мактаб кутубхоналари ишини яхшилашга, улардаги моддий-техника таъминотининг ёмонлиги тўсиқ бўлиб келмоқда. Деярли ҳар бир кутубхонада уларга оид техник жиҳозлар етишмаслиги сезилмоқда. Ҳар бир кутубхонада (айниқса, қишлоқ жойларида) каталог бюролари, китоб пештахталари, стеллажлар йўқ.

Шуни айтиш керакки, мактаб кутубхоналарида ишлайдиган ходимларнинг бу борадаги тайёргарлиги ҳам қониқарли эмас. Юқорида айтиб ўтилгандан хулоса қилиб, республика мактаб кутубхоналарининг ишини тубдан яхшилаш лозим, тегишли қатор нормативларни янгидан кўриб чиқмасдан ва кутубхоначилар тайёрлаш, улар малакасини ошириш муаммосини ҳал этмасдан бу масалани ечиб бўлмайди.

Г. АБДУРАЗЗОҚОВА,
РИПК масъул ходими.

СУРАТЛАРДА: кутубхона фаолиятидан лавҳалар. Даврон АҲМАД олган суратлар.

ПРОФИЛАКТОРИЙ: ҚИЙИНЧИЛИКЛАР ВА МУАММОЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ, «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ГАЗЕТАСИ, ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ КАСАБА УЮШМАЛАРИ КЕНГАШИНИНГ ҲАМКОРЛИКДАГИ ТЕКШИРУВИ

ҲОЗИР жуда оғир шароитда яшаяпмиз. Бир ёқда маошларнинг озлиги, иккинчи ёқда деярли ҳамма нарсаларнинг камчиллиги ва ниҳоятда қимматлиги, етишмовчилик, турли-туман қийинчиликлар ва муаммолар... Ҳаммаси асабга таъсир қилади. Асабийлик эса касалликка олиб келади. Тиббий адабиётларда айтилишича, 70 фоиз касалликнинг келиб чиқиши асабдан. Демак, инсонларнинг соғлиғи ҳақида кўпроқ ўйлашимиз, ғамхўрлик қилишимиз керак. Даволаниш масалалари эса борган сари мураккаблашмоқда.

Илгаригидек марказий санаторийларда даволаниб келиш амри маҳол. Йўлланмалар 8—10 минг сўм ва ундан ҳам ортиқроқ. Республикадаги санаторий йўлланмалари ҳам 4—5 минг сўмдан кам эмас. Оддий меҳнаткаш бир-икки минг сўмлик маошига оиласини боқадими ёки даволанадими?!

Сиҳати йўқ элнинг эртанги куни қандай бўлади? Шу сабабдан бугун, қийин шароитда халқ соғлиғи, кишилар саломатлигини таъминлаш йўлларини излашимиз даркор. Бу борада фикр ва мулоҳазалар кўп. Мутахассисларнинг фикрича меҳнаткашлар соғлиғини муҳофаза қилиш йўлларидан бири — бу корхоналар, ташкилотлар ҳузуридаги профилакторийларни сақлаб қолиш ва улардан ўринли фойдаланишдир.

Афсуски, айрим корхоналар раҳбарлари вақтинча қийинчиликлар олдида ожизлик қилиб, профилакторийларни ёпиш ёки сотиб юбориш, бошқа мақсадларда фойдаланиш учун ижарага бериш ҳаракатига тушиб қолганлар. Шунда ўртоқ раҳбар, ахир бу профилакторий шу корхонада ишлаган ва ишлаётган меҳнаткашнинг пулига қурилган-ку, сотишга, беркитишга нима ҳаққингиз бор, дегинг келади. Ахир корхонанинг юкини шу вақтгача кўтариб келган ва келадиган шу жамоалар-ку. Уларнинг бирданбир даволанадиган жойлари шу ер бўлиб қолди. Албатта, бундай раҳбарлар профилакторийни тўғридан-тўғри беркитаман, деб очиқ-ойдин айтмайдилар. Турли йўллар излайдилар, асоссиз баҳоналар ўйлаб топадилар, ишга ҳалақит берадилар.

Яқинда биз «Узбекшахтострой» тресги профилакторийсида бўлдик. 130 ўринли профилакторийда ҳар ой бор-йўғи 20—30 одам даволанаяпти. Ҳаммаёқ ҳувиллаб ётибди.

— Қурувчилар илгаригидек профилакторийда ҳордиқ чиқариб даволанишни жуда-жуда истайдилар,— дейди профилакторий бош шифокори Наима Содиқова, — лекин қийин шароитда йўлланмага минг сўм тўлашга имкониятимиз йўқ демоқдалар.

Лекин бир вақтлар бу профилакторий Ангрендагина эмас вилоятдаги энг гавжум, намунали тиббиёт масканларидан бири ҳисобланар эди. Вилоятдаги бошқа профилакторийлардан тажриба ўргани келишарди. Хўш нега ундай бўлиб қолди?! Йўлланма ҳозир 2016 сўм туради. Касаба уюшмалари дори-дармонлар, тиббиёт ходимлари маоши ва бошқаларни ҳали ҳам кўтариб келаяпти. Лекин хўжалик сув, газ, электр энергияга харажатларини, яъни ҳар бир йўлланманинг деярли ярим пулини кўтариши зарур. Бироқ трест раҳбарлари профилакторийни беркитамиз, дея олмаяптилар, корхона тўлайдиган пулни даволанадиган одамнинг ўзи тўласин, деб оёқ тирамоқдалар. Ахир оддий қурувчи йўлланма учун илгаригидек 135 сўм ўрнига минг сўмдан ортиқроқ тўлаши қийин-ку. «Узбекшахтострой» тресги бошқарувчиси Э. В. Калустянга бу ҳақда савол берсак, пул йўқ дейди қисқа қилиб. Ҳозир жуда кўп корхоналарда маблағ масаласида қийинчилик. Лекин улардан ҳам ожиз корхоналарда ҳам профилакторийлар тебратиб турилибди.

Бу каби мисолларни вилоятимиздаги бошқа шаҳар ва районлардан ҳам келтириш мумкин.

Масаланинг яна бир томони, айрим профилакторийлар шу вақтгача хўжакўрсинга даволаш муассасаси бўлиб келганидан ҳам кўз юмаолмаймиз. Кўп таҳлиллар, изланишлар, эртанги кун ҳақидаги ўйлар шуни кўрсатмоқдаки, профилакторийлар фаолиятини тубдан ўзгартириш вақти келди. У ҳақиқатан ҳам касалликларнинг олдини оладиган, ҳар бир ишчи-хизматчининг тўрт мучалини соғ қилиб сақлайдиган ва корхона, ташкилот фаолиятига барака киритадиган шифо маскани бўлмоғи даркор.

Юқорида таъкидланганидек, профилакторийларда даволаш ишларини такомиллаштириш даркор.

— Мен вилоят касаба уюшмалари кенгашида профилакторийлар ишини такомиллаштириш масаласига бағишланган йиғилишда қатнашдим ва бу масала кўтарилиб жуда тўғри иш қилинди,— дейди Олмалиқ шаҳар марказий шифохонасининг бош шифокори. А. Лильчитский,— баъзи профилакторийларда даволаш ишлари бўш ташкил этилган, у ерда ишловчи тиббиёт ходимларининг малакасини ошириш зарур, иккинчидан кучларни бирлаштириш вақти келди. Ҳозир айрим корхоналар ўз профилакторийларини ўзлари тебратишга қийналаяптилар. Демак, шаҳар хўжалигидан озроқ молиявий ёрдам бериб туриш мақсадга мувофиқ. Профилакторийлар касалликлар бўйича ихтисослаштирилса яна ҳам яхшироқ бўлур эди. Масалан, бизнинг шаҳримизда профилакторийларни касаллик бўйича мослаштириб шаҳар билан бир қаторда яқин Пискент, Ўрта Чирчиқ, Оҳангарон районлари меҳнаткашларини ҳам даволаш мумкин. Албатта, бу ҳолда улар ҳам маълум иқтисодий ҳисса қўшадилар. Бизнинг шифохона анчагина замонавий тиббий ускуналарга эга. Айрим профилакторийлар ажралиб қолганлар. Даволаш ишлари даражаси паст.

Ҳақиқатан, профилакторийлар ишини замон талабига мослаштириш, даволаш ишлари услубини ўзгартириш, моддий қийин аҳволга тушиб қолган бундай муассасаларни бир неча корхоналар, ташкилотларга хизмат қилишга қаратиш каби кўп мулоҳазалар билдирилаяпти. Биз жойларда бўлиб, бу муаммони янада кенгроқ ўрганишга ҳаракат қилдик.

Олмалиқ қўрғошин қурилиш тресги профилакторийси ишга тушганига 30 йилдан ошган. Шундан бери бу ерда қанчадан-қанча одам соғломлаштирилди. Даволаш жараёнлари билан танишдик.

— Қурилиш материаллари жуда-жуда қимматлашиб кетди, буюртмачилар камайиб бороқда,— дейди трест касаба уюшмаси қўмитасининг раиси В. Лобков,—шу сабабдан профилакторий харажатларини кўтаришимиз қийин бўлиб қолди. Шуни олдиндан айтиб қўяй: минг қийин бўлганда ҳам профилакторий ҳоҳ корхона ҳузурида, ҳоҳ ҳудудий шаклда, лекин, бўлиши керак. Менда шундай мулоҳазалар бор. Қурилиш тармоғи бўйича Оҳангарон цемент комбинатининг жуда ажойиб профилокторийси бор. Биринчидан яқин, иккинчидан улар ҳам биз ҳам қурилиш ва бинокорлик материаллари ишчилари касаба уюшмалари вилоят қўмитасига қараймиз, учинчидан даволаш даражаси юқори, ниҳоят, катта профилакторий бўлгани учун доимо ўринлар етарли. Бунинг устига жуда баҳаво жойда. Албатта, буни ўйлаб кўриш, етти ўлчаб бир кесиш керак. Ўзимизнинг профилакторийни сақлаб қолиш йўлларини қидиришимиз, изланишимиз даркор. Бир йиллик сметаси 1 миллион сўм атрофида. Илгари қандай янги тиббиёт ускунаси келса сотиб олаверган бўлсак, ҳозир майда-чуйда нарсаларни ҳам олишга қурбимиз етмай қолаяпти. Шунинг учун бозор иқтисодиёти шароитида бозор қонунлари билан яшашимиз керак. Профилакторийда пулли хизматларни йўлга қўйиш, ташқаридан ҳам одамларни жалб этиш керак. Чунончи, профилакторийдагилар муолажани олиб бўлгач, шу атрофда турадиган кишиларга айрим муолажалар бўйича хизмат қилиш мумкин.

Биз Чирчиқдаги 160-қурилиш тресги профилакторийсида бўлганимизда ҳам шу руҳдаги фикр-мулоҳазаларни эшитдик.

Мазкур даволаш муассасасининг фойдаланишга топширилганига ўн йил бўлди. Бу ерда корхонага кўп меҳнати сингганлар учун турли имтиёзлар бор. Йўлланманинг баҳоси 172 сўм. Трестда 10 йил ишлаганлар бу миқдорнинг 80, 15 йил ишлаганлар 70, 20 йил ишлаганлар 60, 30 йил ва ундан кўп ишлаганлар 50 фоизини тўлайдилар. Йўлланмаларнинг бир қисми муҳтож кишиларга бепул берилади. Даволаниш учун ҳамма шарт-шароитлар муҳайё. Турли ванналар, душлар, сауна, электр-нур, юқори частотали тўлқин муолажаси, қўл ва электр билан уқалаш, доривор ўтлар билан даволаш, қатор замонавий тиббий ускуналар, хуллас барчаси бадастир.

— Тиббиёт бевосита одамлар соғлиғи билан боғлиқ бўлгани учун, ҳаёт уни такомиллаштириб боришни тақозо этади,— дейди профилакторий бош шифокори З. Ушакова,— бир қатор тиббий ускуналарни алмаштириш керак.

Бош шифокор билан суҳбатимиз анча давом этди. «Квант» кичик илмий корхонаси билан алоқа боғлашган экан. Бу корхона янги йўналишдаги стерилизатор ишлаб чиқарибди. Электроникага асосланган бу стерилизатор «вазифасини» 16 минутда такомил бажаради. Тиббиётда сифатли стерилизация жуда катта аҳамиятга эга. Унинг устига қисқа вақт талаб этади. Улар сабзавот-меваларни сифатли қоқи қиладиган ускунани ҳам таклиф этишибди. Бундай қоқилар ҳатто мева-сабзавотнинг хушбўй ҳидини ҳам сақлаб қоларкан. Боғдаги мевалардан пишган-пишганда ортиқчасини қоқи қилиб турилса қишга дори-дармон бўлади.

Чирчиқ трансформатор заводи профилакторийсида бўлдик. Префилакторий мутасаддилари ҳозирча ҳамма нарса бор, бу ёғини кўрамиз дейишди. Гапнинг тагида гап бор деганларидек, иш—ҳажми камайгани учун завод ҳафтасига тўрт кунлик иш ҳафтасига ўтган. Табиийки профилакторий иши даромадга кўп даражада боғлиқ. «Ғунча» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси профилакторийсида ҳам ўзига яраша қийинчиликлар бор. Вилоят касаба уюшмалари кенгаши яқинда бу муассаса учун қўшимча равишда 150 минг сўм ўтказди.

Чирчиқ шаҳридан сўнг Оҳангаронда, цемент комбинатининг профилакторийсида бўлганимизда масаланинг вилоят учун хос бўлган яна бир томони ойдин кўринди. Бу корхона даволаш муассасаси янги, 100 ўринли бўлиб 1989 йилда фойдаланишга топширилган. Кенг боғ-роғлар қўйнига қурилган, замонавий тиббий ускуналар билан жиҳозланган, деярли барча шарт-шароитлар мавжуд. Марказий санаторийлардаги каби жуда кўп қулайликларга эга. Бу ерда икки хил минерал сув манбаи топилибди. Бири Тошкент минерал суви билан, иккинчиси илмий-тадқиқот институтининг кафолат беришича Трусковецдаги шифобахш минерал суви билан таркиби деярлик бир хил.

Ўтган йили бу профилакторийда ишчи-хизматчиларни соғломлаштириш режаси бажарилмади. Профилакторийнинг энг муҳим вазифаларидан бири ҳисобда турган, яъни соғлиғидан нолиб келган кишиларни, оғир меҳнат бўлинмаларида ишловчиларни, тез-тез касаллик варақасига чиқувчиларни даволанишга жалб этишдир. Ҳисоб-китоб бўйича комбинатда 473 киши оғир жараёнларда ишлашади. Бир йилда эса шу тоифадагилардан 39 киши профилакторийда даволанган. 376 киши диспансерлик ҳисобида бўлиб, улардан бор-йўғи 3 ишчи-хизматчи даволаниш курсидан ўтган. Айримлар касаллик туфайли кетма-кет беморлик варақасини оладиган бўлиб қолганлар, яъни профилакторийда даволанмаганлар.

Биз бу ҳақда Оҳангарон цемент комбинати касаба уюшмаси қўмитасининг раиси Эркин Толиповга саволлар билан мурожаат этдик.

— Ҳақиқатан ўтган йили шундай бўлганди,— деди у суҳбат чоғида,— йилни таҳлил қилиб тегишли хулосалар чиқардик, камчиликларни бартараф этишга аҳд қилдик ва бу йил учун кенг тадбир ишлаб чиқдик. Ярим йиллик режа бажарилди. Янги режамиз бўйича корхона ишчиларидан 50 кишига навбат билан ҳар 15 кунда йўлланма берилади. Шунда корхонадаги ҳар бир ишчи-хизматчи ҳар икки йилда бир марта албатта профилакторийда даволанади. Ҳисобда турганлар, муҳтож бўлганларга яна қўшимча йўлланма берилади. Янги тадбир шарофати билан даволаш даражаси кескин яхшиланди, чет корхона ва ташкилотлардан ҳам буюртмалар кўп тушмоқда. Шу сабабдан яна 50 ўринга мўлжалланган бино қуришни режалаб турибмиз.

Профилакторийда кишилар учун қулайликлар яратилса, даволаш даражаси яхшиланса, йўлланмалар нархи ҳаддан ташқари қиммат қилиб юборилмаса бу муассаса меҳнаткашларнинг энг севимли даволаниш масканига айланади.

Албатта, йўлланмаларнинг қиммат бўлиб кетишига сабаблар кўп. Уларни арзонлаштиришга таъсир қилувчи чораларни қидириб топишимиз керак. Касаба уюшмалари бу масалани ўрганиш чоғида айрим таклифлар киритмоқда. Масалан, электр энергия, коммунал хизмат учун ҳақлар қимматлашиб кетди. Ҳокимият электр энергия, коммунал хизматлар учун ҳақ даражасини арзонлаштирса айни муддао бўлур эди. Бу эса ўз навбатида хўжалик харажатларини 25—30 фоизга камайтиришга имкон берар эди. Профилакторийлар ҳудудий хизматга ўтказилса. Бу билан нима демоқчимиз, айрим корхоналарнинг қийин шароитда профилакторийни тебратишга кучлари етмаяпти, профилакторийси йўқ корхона ва ташкилотларни бириктиб, харажатлар ўртада кўтарилса. Яна бир таклиф шундан иборатки, ҳозир узоққа даволанишга бориш қийин. Йўлланмалар қиммат, шунинг учун даволаниш муддатини касаллик хилига қараб қисқартирилса икки томонлама ютиларди. Биринчидан, бу йўлланмани арзонлаштиради, иккинчидан меҳнаткашлардан кўпроқ киши даволаниш имконига эга бўлур эди. Ўйлаймизки, вилоят, шаҳар, район Ҳокимиятлари ва тегишли муассасалар бу таклифларни ҳисобга олиб, профилакторийлар ишини яхшилаш, меҳнаткашлар соғлиғини муҳофаза қилиш ишига кўпроқ ҳисса қўшган бўлур эдилар.

Б. ПУЛАТОВ,
Вилоят касаба уюшмалари кенгаши матбуот марказининг мудири, «Тошкент ҳақиқати» рўзномаси жамоатчи мухбири,

Н. НАЖМИДДИНОВ,
Ўзбекистон телевидениесининг катта мухбири.

Мазкур кўрсатувни Ўзбекистон телевидениесининг иккинчи дастури орқали 21 июль соат 19.30 да томоша қилишингиз мумкин.

ИШОНЧЛИ ЁРДАМЧИЛАР

ЎЗБЕКИСТОН металлургия заводини кенгайтириш ишлари давом этяпти. Бу ерда янги-янги цехлар ишга туширилмоқда. Замонавий металлургия ускуналари ўрнатиляпти. Буларнинг ҳаммаси корхонанинг таъмирлаш базасини мустаҳкамлашни тақозо этмоқда. 2-механика-тузатиш цехи қошидаги таъмирчилар жамоаси ускуна ва жиҳозларни тузатиш бўйича ошган иш ҳажмини уддалай олмай қолди. Шунинг учун ҳам махсус металлургия ускуналарини тузатиш цехи ташкил қилинди. Бунинг учун таъминот бўлимига қарашли омбор қайта тикланиб, янги цех учун керакли ускуна ва асбоблар келтириб ўрнатилди. Шу кунларда цех ихтиёрида иккита участка бўлиб, уларнинг ишчилари металл конструкциялари тайёрлаш ҳамда корхона цехларида тузатиш ишларини олиб бормоқдалар.

Яқинда металлургларнинг оғирини енгил қилишда жонкуярлик кўрсатаётган тузатувчилар ҳузурида бўлдик. Қозонхона ва пайвандлаш бўлимида иш бир маромда борар эди. Бу бўлимда ўнлаб тузатиш усталари, электр ва газ ёрдамида пайвандловчилар, қозонхона ишчилари ҳамжиҳатлик билан ишлашарди. Улар корхона бўлим ва цехлари учун турли деталлар, мосламалар ва бошқа зарур буюртмаларни пешма-пеш тайёрлашарди.

— Бу металл конструкциялар биринчи навбатда ЭПЭК, мартен печларини капитал ва жорий тузатиш ҳамда I ва II навли прокат цехлари станларида ишлатилаётган мосламаларни алмаштириш учун юборилади, —деди участка бошлиғи Абдуҳаким Раметов,— бундан ташқари участкада аҳоли учун пулли хизмат кўрсатиш ҳам йўлга қўйилган. Шахсий хўжаликлар учун дарвоза, ойна панжаралари, ҳар хил ҳажмдаги тўсиқлар тайёрланяпти. Бу иш ҳам жамоага яхшигина даромад келтираяпти. Шу йилнинг ўтган ойларида ўнларча минг сўмлик қўшимча маблағ участка ишчилари сармоясига қўшилди.

Жамоа республикамиз турли вилоятларидан тушган буюртмаларни ҳам бажариб, хайрли иш қилмоқда. Энг муҳими, буюртма ҳажми катта-кичиклигидан қатъий назар уни вақтида уддалашга интиляпти. Қисқаси, мижозлар олдида қизариб қолмасликка ҳаракат қилмоқда. Жамоа қадоқ қўллари билан тайёрланган турли тўсиқлар, панжаралар, деворларни республикамиз пойтахти қатори Қарши, Жиззах ва бошқа шаҳарларда ҳам кўриш мумкин. Ўтган йил мобайнида 497 минг сўмлик фойда олинган эди. Шу йилнинг ўтган ойларида эса бу кўрсаткичга яқинлашиб қолинди.

Қозонхона бригадаси бошлиғи А. Достонов, ишчи Ғ. Режаматов, пайвандловчилар А. В. Юн, Ю. Усейнов, тузатувчилар бригадири Э. Болтабоев каби юқори тоифали иш усталари жамоанинг қўлга киритаётган ютуқларига муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Участка бошлиғи жамоа дуч келаётган қийинчилик ва ташвишлар хусусида гапирар экан бундай деди:

— Металл конструкцияларн тайёрлаш учун биномиз жуда торлик қиляпти, цехни янада кенгайтириш ҳақида завод директори ҳамда техник мутахассислар билан келишилган эди. Бироқ бу муаммо ҳанузгача ҳал қилингани йўқ. Яна бир муҳим масала бизни анча ташвишга солаяпти, у ҳам бўлса конструкциялар ясаш учун Қозоғистон ва Россия заводларидан келтирилаётган 0,5 ва 0,8 миллиметрли тунука етишмаяпти. Шунинг учун ҳам айрим вақтларда буюртмалар ўз вақтида бажарилмай қолаяпти. Шунга қарамай ички имкониятлардан кенг фойдаланиш йўлларини қидириб топаяпмиз.

— Корхона бўлинмаларидаги металлургия ускуна ва мосламаларини тузатиш ва таъмирлаш жараёнлари фақат ихтисослашган цехимиз ишчилари ёрдамида амалга оширилмоқда,— дейди цех бошлиғи Нуриддин Убайдуллаев.— Цехда 18 та бригада ташкил қилинган бўлиб, ҳар бир бригадада беш кишидан иборат аралаш касбларни мукаммал эгаллаган малакали ишчилар бор.

Цехлардаги баъзи техникавий носозликлар сабабли бекор туришлар содир бўлса аввало шу цех азаматлари зудлик билан ёрдамга чақирилади.

— Мартен цехида қотишмани қирқиш «қайчи»си тўсатдан ишламай қолганлиги тезда бизга хабар қилинди, — дейди цех раҳбари.—шошилинч равишда махсус бригада аъзоларини юбордик. Қисқа вақт ичида мослама яна ишга туширилди. Бундай ва бошқа шунга ўхшаш ҳодисалар корхона иш жараёнида тез-тез учраб туради. Тузатувчиларимиз бундай ишларга доимо шай ҳолда туришади. Битта асосий ёрдамчи бригадамиз ҳар доим тайёргарлик ҳолатига келтириб қўйилган.

Ускуна ва мосламаларни тузатиш соҳасида режалаштирилган ишлар ҳар доим бекаму-кўст бажарилмоқда. Шунинг учун ҳам завод цехлари ва бўлимлари раҳбарлари бу жамоа ишидан кўнгиллари тўқ. Улар шаънига ҳеч қачон эътирозли сўзлар айтилмайди. Цех жамоаси корхонада иккинчи бўлиб ижара усулига ўтиб ишламоқда. Жамоанинг М. Бубиков, А. Подмосковний, В. Вейлерт, А. Кузьменков каби пешқадам меҳнатсеварлари цех обрўсига обрў қўшишда фаоллик кўрсатмоқдалар.

Кўриниб турибдики, Ўзбекистон металлургия заводининг бир маромда самарали ишлаши муайян даражада шу цех тузатувчилари меҳнатига ҳам боғлиқ экан. Шундай бўлгач корхона раҳбарлари бу жамоага қийинчиликларни бартараф этишда ёрдам беришлари лозим.

А. БОБОНАЗАРОВ,
А. АШУРОВ.

● *Одамлар ва тақдирлар*

ҲИММАТГА МУҲТОЖ

Саратон қуёши борлиқни исканжага олган. Ҳаво дим, фақат одамларни эмас, ҳатто трамвай-автобусларни ҳам лоҳаслик ўз домига тортгандек, ҳаракатда олдинги шаштлари сезилмайди. Ҳамида ҳам жуда имиллаб юраётгандек туюлаётган автобус ойналаридан лип-лип ўтаётган таниш манзараларга бефарқ тикилиб борар экан, негадир юраги безовталанар, кўнглида ғашлик сезарди.

«Ишқилиб тинчлик бўлсин-да,— хаёлидан ўтказди у кўз олдига ногиронлар аравачасида ўтирган ўғлини келтирар экан,— Тунов куни ишдан келса аравачаси ағдарилиб кетиб, боши ёрилибди, ўзи ҳам, Ҳамида ҳам қанча қийналишди...»

Ҳар куни шу аҳвол. Иш тугаши билан уйига шошади. Дилбандига кўзи тушиши билан она қалби ором топгандек бўлади, кейин эса бошқа юмушларига уннаб кетади...

...Янги турмуш қурган ёшларга барча «Қўша-қаринглар, яхши фарзандлар кўринглар»,— дея тилак билдиради. Дарҳақиқат, дунёга келган фарзандлар эр-хотиннинг бир-бирларига бўлган меҳр-муҳаббатларини, оилани янада мустаҳкамлайди. Ота-оналар учун эса фарзандини соғ-саломат улғайтириш, уни уйли-жойли қилиб, камолини кўришдан ортиқроқ бахт йўқ оламда.

Бахтиёр билан Ҳамида ҳам ана шундай ширин орзу-ниятлар билан бир ёстиққа бош қўйдилар. Дастлаб қизлари Феруза дунёга келди. «Биринчиси қиз бўлгани яхши,— деди шивирлаб Бахтиёр Ҳамидага.— Сизга ёрдамчи бўлади, аммо кейингиси албатта ўғил бўлади!»

Дарҳақиқат, орадан икки йил ўтар-ўтмай, 1976 йили Ҳамида паҳлавондек ўғил кўрди. Чақалоққа Рустами достондек бўлсин дея яхши орзулар билан Рустамбек деб ном беришди.

Рустамбек тетапоя қилиб илк қадамини ташлаганда, биринчи марта «дада», «ая» деганда қанчалик суюнишган, улардан бахтли одам йўқдек эди дунёда.

Афсуски, тақдир уларга ҳали жуда кўп «инъом»ларини «асраб» қўйганлигидан бехабар эдилар...

Рустамбек уч ёшга тўлар-тўлмас кечалари оёғим, қўлим оғрияпти, деб йиғлайдиган одат чиқарди, кейинроқ эса унинг оёқ-қўллари шиша бошлади. Бора-бора умуман юролмай қолди.

Шу-шу ота-онанинг фарзандларини бағриларига босганча дўхтирхонама-дўхтирхона кезишлари, шифокорларга умид-илтижо — билан термулишлари бошланди. Дастлаб Тошкентдаги 6-шаҳар касалхонасида, Янги ТошМИ шифохонасида даволанишди. Лекин барча муолажалар бекор кетарди. Чунки шифокорлар боланинг касалига аниқ бир ташхис ҳам қўйишолмасди. Бири сариқ касал деса, яна бошқаси ўзга бир касалликни тахмин қиларди. Ҳатто Москвада тўрт ойлаб даволанишлар ҳам натижасиз кетди. Ниҳоят шифокорлар Рустамбекнинг касалини «Ревматик полиатрит» деб аниқ тўхтамга келишганда Ҳамида ҳатто суюниб кетгани эсида, энди болам тузалади, касаллигини аниқлашди, деб. Афсуски, йиллар ўтгани сайин фарзанди тўшакка михланиб боришини ўша пайтда хаёлига ҳам келтирмаган эди. Лекин, орадан ўн йилдан кўпроқ вақт ўтган бўлса ҳамки онаизор ҳамон ўша умид, илинж билан яшайди. Қани энди ўғли ҳам бошқалар каби югуриб келиб, унга пешвоз чиқса, онажон, деб қўлидан юкини олса. Бутун аламлари, қийинчиликлари, чеккан изтироблари унутиларди.

Шундай ўй-хаёллар билан Ҳамида уйига етиб келди. Кўнглидаги безовталик, ғашлик ёзилиб кетмаган эди. Ҳар куни эшик очилиши билан аравачасида келиб, уни хурсандчилик билан қарши оладиган, кун бўйи ичида йиғиб қўйган гапларини шошиб-пишиб тўкиб соладиган Рустамбек бугун кўринмасди.

— Уканг қани?— сўради у эшикни очган қизи Ферузадан.

— Уйда, ўқишдан келганимдан бери деразага термулганча қимир этмай ўтирибди, гаплашгиси ҳам келмаяпти.

— Ҳамида уйга кириб, диванга оҳиста ўтирар экан сўради:— Ҳа ўғлим, салом қани? Нима, тобинг йўқми?

Рустамбек лоқайд эди. У онасига эшитилар-эшитилмас салом берди. Ранги ўчган, кўзлари ғамгин. Овозида ҳам қандайдир титроқ сезди она. Ҳамида ўғлини шу ҳолда кўриб кичрайиб кетгандек ҳис этди ўзини. Хаёлидан нелар кечгани ўзига ва ёлғиз Оллоҳга аён эди.

Шум тақдир унга шундай оғир кўргуликни раво кўрибди. Қани энди илож қилолса-ю, ўғлининг оёқларига оёқ бўлолса... Унинг дардини ўзига олса...

Ўртага чўккан юракларни музлатувчи, қалбларни кемирувчи совуқ сукунатни аравачанинг ғижирлаши бузди. Рустамбек бир оғиз ҳам сўз демай онасига буклоғлиқ хат узатди.

Ҳамида жон ҳолатда унга кўз югуртирди:

«Онажон, Сизларни ҳам жуда қийнаб юбордим. Мен ҳечам хафа бўлмайман. Агар Сизларга ортиқчалик қилаётган бўлсам мени ногиронлар уйига обориб қўйила...»

— Нима, нима? Рустамжон, нималар деяпсан? Ўғлим, нималарни ёздинг? Мен сени шу умидлар билан...

Онанинг бутун вужуди титраб, кўз олди қоронғулашди. Томоғига аллақандай нарса тиқилгандек бўлиб гапиролмай қолди. Ўғлини қучоқлаганча йиғлар экан, кўз ёшлари қўлидаги хатга томар эди.

Рустамбек ҳеч қачон онасини бу ҳолатда кўрмаган эди. Нима қилишини билолмай, меҳрибонининг елкасига бошини қўйганча у ҳам йиғлашга тушди.

Одатда шундай бўлади. Сиқилган юраклардаги аламлар кўз ёшлар билан ювилгандан кейин дил енгил тортиб, кўнгил енгиллашади, фикри тиниқлашади. Онабола шу куйи бирпас ўтирдилар. Кейин Ҳамида ўғлининг бошини силаб оҳиста гап бошлади:

— Ўғилжоним, ўзинг ўйлаб кўр, болагинам. Тузалишинг ўзингга ҳам боғлиқ. Энг аввало ўзинг шунинг учун интилишинг, бу йўлда астойдил курашишинг керак. Ўқиган китобларингдаги тақдири тақдирингга ўхшаш қаҳрамонларингни бир эслагин. Баъзиларининг аҳволи сеникидан ҳам оғир эди. Лекин улар умидсизликка тушишмади. Қийинчиликлардан қўрқиб ортга қайтиб, қисматим шу экан деб қолаверишмади. Мана яқиндагина газетада биргалашиб ўқиганимиз чинозлик Рауф Аҳмедовни бир ёдингга ол! Қанчалик юксак ирода билан машҳур рассом бўлиб етишди.

Ўғлига насиҳат қиляпти-ю, аслида унга нечоғлик оғир эканлигини Ҳамида жуда яхши билади. Мана бир неча йиллардан буён шу тўрт девор ичида, ҳовли бўлса ҳам майлиди, бирпас аравачасида айланиб юриб кўнгли ёзиларди. Иккинчи қаватдан минг машаққат билан пастга олиб тушишганда, баъзан болалар уни ўраб олишганда, баъзи шўхроқлари тегажоқлик қилишганда, қуни-қўшниларнинг бирбирларига маъноли имлашларини кўриш она учун нақадар азоб эди. Бундай ҳолларни албатта Рустамбек ҳам тушунар, шу туфайли ҳам бора-бора пастга тушишни ҳам хоҳламай, одамови бўлиб борарди.

Биз бу оилада бўлганимизда Рустамбек ўз ёшига нисбатан анча жиддий, тенгқурларидан ҳам чуқур мушоҳадали фикр юритишини сездик.

— Кечаси-ю кундузи худодан фақат бир нарсани — тузалиб, ўз оёқларим билан юриб кетишни сўрайман. Ўзим учун ҳам, менинг дардимда куйиб-ёниб юрувчи онам учун ҳам тузалишим керак, деб ўйлайман. Агар юриб кетсам онажонимни

умрбод кафтимда кўтарардим.

Биз Ҳамида билан ҳам узоқ суҳбатлашдик. Онаизор ўз дардини, аламини, юрагининг қат-қатларини кемириб ётувчи изтиробларини тўкиб солди.

— Ана шу ўғлимнинг кўйида кирмаган идорам, бош суқмаган эшигим қолмади. Ҳозир «дом»да яшашлигимизни, уни кичикроқ бир ҳовлили уйларга алмаштириб беришларини, чунки «домда» ўғлим учун ҳам, уни парваришловчи мен учун ҳам жуда қийин бўлаётганлигини ёзиб, район ҳокимлигига (аввалига район партия қўмитаси, район ижроия комитетларига) неча бора мурожаат этдим. Натижаси бўлмади. Ниҳоят, шаҳар ҳокимлигига хат билан мурожаат этиб, ўз бошимдан кечирганларимни баён этдим. Бу мактубим ҳам ҳеч қандай ҳаракатсиз, кимнингдир ғаладонида ётибди. Ўзбекистон болалар фонди Тошкент шаҳар бўлимига мурожаат этдим. Марям Ҳасанова ҳозир қийин даврлигини, жамғарма ҳисобида маблағ камлиги ҳақида узоқ гапириб, «Ҳозирча Сизга ҳеч қандай ёрдам беролмаймиз»,— деди.

Ишламай, уйда ўғлимни боқиб ўтирай десам, замон кўтармайди. Ногирон фарзандга қараб ўтиргани учун тўланадиган 60 сўм нима ҳам бўларди дейсиз. Ўғлимнинг касалини чет элда даволаси бўлар экан. Лекин бунга жуда кўп пул керак. Мен ҳам, турмуш ўртоғим ҳам оддий маошга кун кўрувчи одамлармиз. Уч фарзанд, рўзғордан орттириб, йиққан жамғармамиз ҳам йўқ. Шунинг учун ҳам рўзномангиз орқали қалбида иймони бор, саховатли, меҳрмуруватли кишиларга мурожаат этаман:

«Бизга ёрдам беринг, бизнинг бошимизга тушган савдо ҳеч кимнинг бошига тушмасин. Ҳаётга энди келаётган фарзандим ҳаққи-ҳурмати саховатингизни аяманг».

Албатта, республикамизда, вилоятимиз ва Тошкент шаҳрида бу каби қалби шикаста ногиронлар оз эмас. Уларнинг ҳаммаси ҳам ёрдамга, меҳрга муҳтож. Лекин Пойтахтимизнинг 1-Тансиқбоев мавзеси 8-уй, 44-хонадонда истиқомат қилувчи Асатуллаева Ҳамида опанинг бу илтимосини газета орқали билдиришга аҳд қилдик.

Орамизда Саховатли кишилар кўп. Бунга ишонч ҳосил қилган ҳолда, махсус очилган қуйидаги ҳисобни Сизларга ҳавола этмоқчимиз: 000700556 код 172682304 Тошкент шаҳар Саноат қурилиш банкининг Юнусобод (собиқ Киров) бўлими. Шодибеков Рустамбек ҳисобига.

Зулхумор ЖЎРАЕВА.

ЯХШИЛИКНИ КЎЗЛАГАН МУРОДИГА ЕТАДИ

Яқинда Қибрай ноҳия фаоллари ҳамда Ҳоким ҳузуридаги маслаҳат кенгашининг йиғилишида «XII чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўнинчи сессияси қарорлари ва бу ҳуқуқий актларни ҳаётга татбиқ этиш чоралари тўғриси»даги масала юзасидан Ўзбекистон Давлат назорат қўмитаси раиси, Ўзбекистон халқ депутати М. Мирқосимов маърузаси тингланди.

— XII чақириқ Ўзбекистон жумҳурияти Олий кенгашининг ўнинчи сессиясида кўрилган масалалар ўз кўлами ва аҳамияти жиҳатидан аввалги сессиялардан тубдан фарқ қилади,— деди М. Мирқосимов.— Унда жумҳуриятимиз мустақиллиги қонуний жиҳатдан ҳар томонлама тўла тасдиқлаб олинди, дейиш учун тўла асос бор. Ўзбекистон Республикасининг Давлат герби, республика фуқаролиги, мудофаа тўғрисида, республиканинг қуролли кучлари ҳақидаги, умумий-ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат, ҳарбий қасамёд ҳақидаги ва шунга ўхшаш кўплаб қонунларнинг қабул қилиниши фикримизнинг яққол далили дейишимиз мумкин.

Нотиқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг сиёсий партиялар, жамоат ҳаракатлари ва уюшмаларига, Ўзбекистоннинг барча аҳолисига мурожаати айни долзарб ҳужжат эканлигини ҳам таъкидлади.

— Тан олиш керак,— давом этди у,— ҳозирги кунда собиқ Иттифоққа кирувчи бирорта жумҳуриятда биздагидек сокинлик, мўлкўлчилик, тўкинчилик йўқ. Ўқ овозлари ҳали-ҳануз тинмаётган Грузия, Молдова, Озарбайжон... Қўйингчи, бошқа минтақаларда ҳам бизнинг осуда ҳаётимизга ҳам ҳавас, ҳам ҳасад билан боқаётганлар бор. Биз бугун Ватанимиз осойишталигини ёмон кўзлардан асраб-авайлашимиз керак. Доно ва онгли халқимиз жамиятимиз тинчлигини бузишга интилаётган, ўзининг тор мақсадларини кўзлаб ғайри қонуний ҳатти-ҳаракатлар қилаётган ғаламисларга муносиб зарба бера оладилар, деб ишонаман.

Ўзларини демократлар деб атаган айрим кишилар одамларни митингларга чорлаб; очлик эълон қилиш билан кимларнидир қўрқитмоқчи бўлиб юрган пайтларда асл деҳқон эл-юрт ташвиши билан далада кетмон чопаётган эди. Мана, унинг меҳнати самараси бугун дастурхонимизда ўзини кўз-кўз қила бошлади. Эндиги вазифа бободеҳқон етиштирган нозу неъматларни нес-нобуд қилмай йиғиб-териб олиш, мамлакат тараққиёти, унинг истиқболи йўлида астойдил меҳнат қилиш, изланишни бўшаштирмаслик. Жумҳуриятимизда тинчлик-хотиржамлик бўлса халқимиз турмуши янада яхшиланишига, Ўзбекистонимизнинг эса гуллаб-яшнашига шубҳа йўқ.

— Фахрийлар кўпни кўрган бой ҳаётий тажрибага эга бўлган кишилардир,— деди минбарга кўтарилган уруш ва меҳнат фахрийлари ноҳия кенгашининг раиси Жўра Хоназаров.— Биз сессия материалларини синчиклаб ўрганиб чиқдик. Олий Кенгашнинг сиёсий партиялар, жамоат ҳаракатлари ва уюшмаларига, Ўзбекистоннинг барча аҳолисига мурожаати халқ тақдири, жумҳурият тақдири ҳақида қайғураётган бирор кимсани бефарқ қолдирмайди. Тинчлик-хотиржамликнинг қадрига етайлик, азизлар. Ҳар хил бўлмағур иғволарга, миш-мишларга учмайлик. Бир кун жанжал бўлган хонадондан, қирқ кун барака кетади, деб бежизга айтишмаган. Турмушда бундан ҳам оғир дамлар бўлган. Халқимиз сабр-қаноат ва вазминлик билан бу қийинчиликларни енгиб ўтган.

РЕСПУБЛИКА ОЛИЙ КЕНГАШИ СЕССИЯСИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

Ж. Хоназаров сўзи якунида Ўзбекистон Халқ Демократик партияси фаоллигини янада оширишга чақирди. Юқори идораларда ҳали-ҳануз Давлат тили ҳақидаги Қонунга тўла риоя қилинмаётганлиги масалаларига эътиборни қаратиш жуда муҳим эканлигига тўхталиб ўтди.

Шундан сўнг сўзга чиққан ноҳия Совети депутати Н. Тоиров кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш бугунги кунда ҳар қачонгидан кўра муҳим аҳамият касб этаётганлигига, тарихий шахслар Амир Темур, Алишер Навоий каби алломалар портретларини иш хоналарига осиб қўйиш тарихимизни ва миллий қадриятларимизни тиклашда катта аҳамиятга молик эканлигига эътиборни қаратди.

Ўзбекистон Халқ Демократик партияси Қибрай ноҳия кенгашининг биринчи котиби Р. Шералиев ЎзХДП жумҳурият Президенти олиб бораётган йўлни тўла-тўкис қўллаб-қувватлаётгани, сессия қарорларини оммага етказишда партия ўз мафкуравий фаоллигини ошириши кераклиги ҳақида гапириб ўтди.

Қибрай ноҳия Ҳокими, Ўзбекистон халқ депутати А. Йўлчиев жумладан қуйидагиларга тўхталди:

— Ҳозир бизга тинчлик, осойишталик ҳар қачонгидан кўра зарурроқ.— Бунинг маънисини чақиб олиш учун бир мисолни келтириб ўтмоқчиман. Яқинда «Қизил Ўзбекистон» жамоа хўжалигига Швециядан банк корчалонлари келган эдилар. Улар «МДҲни айланиб чиқдик ва Банкни шу ерда — Ўзбекистонда очишга қарор қилдик. Чунки мамлакатингиздаги тинчлик ва осойишта ҳаёт биз очадиган банкнинг равнақ топиши учун кафолат бўла олади» — деб айтдилар. Бу — Ўрта Осиё минтақасидаги энг йирик банклардан бири бўлади. Жумҳуриятимиз Президенти И. А. Каримовнинг «Тинчлик ва осойишталикни сақлаб беринг, турмушимиз ўзгармаса мен кафил» деб қайта-қайта таъкидлаётганлигининг моҳияти мана шунда.

Айрим ўзларини, демократ санаб юрган кучлар вакиллари бугун мева кўчати экиб, йил ўтмай ҳосили қани деяётганлигини қандай тушуниш мумкин?! Ахир дарахт ҳосил бергунча дастлаб ниҳолни асраб-авайлаш, парвариш қилиш керак эмасми?! Ҳозирги кунда ҳамма кучлар Президент атрофида бирлашиши, жипслашиши жуда муҳим.

Қибрай ноҳияси кўп миллатли. Бизда 40 дан ортиқ миллат ва элат вакиллари истиқомат қилади. Улар шу кунларда битта мақсад — эзгу-ният билан меҳнат қилиб, ўзларининг амалий ишлари билан Президентимиз йўлини қўллаб-қувватламоқдалар.

Мен сўзимнинг охирида шундай мурожаат этмоқчиман; эй азизлар, келинг, қўлимиздан келса одамларга фақат яхшилик қилайлик. Яхшилик қилиш қўлимиздан келмаса, (ҳеч бўлмаса) бошқаларга халақит бермайлик. Бу ҳам яхшиликка киради.

А. ФОЗИЛОВ.

ДУО ҚИЛГАНИМ-ҚИЛГАН

Бу йил улуғ Ҳаж сафарига боришдек бахтга мушарраф бўлганлигим учун Оллоҳга минг қатла шукурлар айтаман. Лекин ана шу муқаддас сафарга отланиш олдидан буйрагимни шамоллатиб қўйиб йўлда кўп азоб чекдим.

Маккага етиб боргач дардим зўрайиб кетди. Зиёратчи муслималар орасида элимизнинг таниқли хонандаси Ҳадияхон Юсупова ҳам бор эди. Рангим кетиб қолганлигини кўриб Ҳадияхон менга:

— Амаки, Сизнинг тобингиз келишмаяптими?— деб сўраб қолди.

Аҳволни тушунгач бир оздан сўнг хонамизга ўрта ёшли бир аёлни бошлаб келди. Бу аёл Тошкент темирйўл бошқармасига қарашли шифохонанинг жарроҳи Ферузахон Тўрахўжаева экан. Ферузахон менинг дардимни тинглаб қўлимга икки хил дори тутқазди. Ана шу дориларни икки кун давомида уч маҳалдан ичсам тузалиб кетишимни айтиб кўнглимни кўтарди. Ўзи икки-уч кун давомида келиб ҳолимдан хабар олиб турди.

Дарҳақиқат, дўхтир қизим айтганидек, уч кундан кейин соғайиб, ҳаж амалларини бажаришга киришиб кетдим.

Шунингдек, зиёратчилар орасида қўли енгил шифокор аёл борлигини эшитган маккалик ватандошлар ҳам тез-тез унга мурожаат этиб туришди. Хусусан, Нигматулла ота бир неча йиллардан бери хаста аёли Ферузахоннинг муолажаларидан сўнг ўзини бир мунча яхши ҳис этаётганлигидан миннатдор бўлди. У ерда аёл шифокорлар кам, бекор аёллар эса эркак шифокорларга кўринишмас экан. Шу боис Ф. Тўрахўжаева кўплаб жиддалик аёлларни даволаб, олқиш, савоблар олиб қайтди.

Мен ҳам дўхтир қизимни умр бўйи дуо қиламан. Тани-жони соғ бўлсин, фарзандларининг роҳатини кўрсин.

Абдуфаттоҳ хожи НАБИХЎЖА ўғли.

ОТА ЎҒИЛ

ОҚҚЎРҒОН районидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалигида ажойиб механизатор бор. У Шокир Алимовдир. Шокирнинг отаси ҳам қирқ йил механизатор бўлиб ҳалол меҳнат қилган. Ҳозирда Алимбобо 84 ёшда қарилик гаштини суряпти. У етти ўғил ва бир қизни тарбиялаб вояга етказди. Фарзандлари бугунги кунда оилали бўлиб кетган. Ўғилларининг тўртталаси ҳам механизатор. Тўнғичи Бакир 40 гектар ер олиб ижара пудрати асосида ишламоқда. У ўрта мактабни тугатиб ота йўлидан боришга аҳд қилди.

Шокиржон эса ўттиз тўққиз баҳорни қаршилаган, қотмадан келган йигит. Йигирма йилдан буён ер ҳайдайди, чигит экади, ғўза қатор ораларига сифатли қилиб ишлов беради. Қолаверса ўша етиштирилган ҳосилни йиғиб-териб олишда ҳам фаол иштирок этади. Уни районлагина эмас, вилоятда ҳам барча танийди десам муболаға бўлмас. Шокирнинг олти фарзанди бор. Ўзига бириктилган техникани кўз қорачиғидек асраб умрини узайтиради.

Халқимизнинг бир нақлида от ўрнини той босар, дейилади. Зеро ота касбини эгаллаган, эъзозлаган ўғил ҳеч қачон кам бўлмайди.

Қ. РАЖАБОВ.

ТУРИ 30 ГА ЕТДИ

«УЧҚУН» тўқимачилик ва атторчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси ҳар йили меҳнаткашлар эҳтиёжлари учун миллион-миллион сўмлик кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқармоқда. Тайёрланаётган маҳсулотлар тури 30 тага етди. Уларнинг ҳаммаси сифатли ва кўркам бўлганлиги учун дўконлар пештахталарида туриб қолмаяпти. Харидоргирлиги билан ажралиб туради.

Кўп жиҳатдан шу сабабли ҳам корхона жамоаси ҳозирги танг иқтисодий, буюртмачилар билан маҳсулот етказиб берувчилар ўртасидаги ҳамкорлик издан чиқиб кетган вақтда ҳам бир маромда ишламоқда. Белгиланган режалар ортиғи билан адо этилаяпти. Шу йилнинг ўтган олти ойлик ишлаб чиқариш топшириғи зиёдаси билан бажарилди. Қўшимча савдо шахобчаларига етказиб берилган маҳсулот ҳажми юзларча минг сўмликни ташкил этди.

Бирлашма эришаётган ютуқларда бадиий гул босиш фабрикаси ишчи-хизматчиларининг ҳиссаси катта бўлмоқда. Ўз сафига турли миллатга мансуб бўлган юзлаб чеварларни бирлаштирган бу фабрика жамоаси ички имкониятлардан оқилона фойдаланиш, хом ашё ва материаллар етказиб берувчилар билан ҳамкорликни кучайтириш ҳисобига самарали ишламоқда. Натижада ойлик режалар зиёдаси билан уддаланяпти.

Жамоанинг ўтган ярим йилда меҳнатда эришган ютуқлари ҳам шундан далолат бериб турипти. Режага мувофиқ 63 миллион сўмлик маҳсулот истеъмолчиларга етказиб берилиши керак эди. Амалда эса у деярли 2,5 миллион сўм ортиғи билан бажарилди. Бевосита савдо шахобчаларига етказиб берилган тайёр кенг истеъмол буюмлари 49 миллион сўмликдан кўпроқни ташкил этди.

Жамоа меҳнати натижасининг бундай баракали ва самарали бўлишига олиб келаётган кўпгина омиллар бор. Улардан бири мураббийлик ҳаракатининг яхши йўлга қўйилганидадир. Бу ерда 15—20 йилдан бери ишлаб, ўз касбининг моҳир устаси бўлган, унинг икир-чикирларигача яхши биладиган ишчи-хизматчилар жуда кўп. Уларнинг аксарияти мураббийчилик ҳаракатида фаол қатнашмоқда. Ўз касбларини жамоа сафига қўшилаётган ёшларга қунт билан ўргатишмоқда. Уларда танлаган ҳунарларига нисбатан меҳр уйғотишга муваффақ бўлмоқдалар. Шу туфайли ҳам ишчи кучи қўнимсизлиги кескин камайди. Маълумки, қаерда жамоа мустаҳкам бўлса, ўша ерда ютуқлар салмоқли бўлади.

С. СУЛТОНОВ.

● *Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг бир йиллиги олдидан*

«АНГЛАШИЛМОВЧИЛИК»ЛАРНИ ЕНГИБ

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси ўтган йилнинг 1 сентябрь куни ўзини Мустақил давлат, деб эълон қилганидан бери жуда кўп ва хўп ўзгаришлар рўй берди.

Тўғри, дастлаб бу мустақиллик шабадалари бир текисда, ҳаммага баб-баробар эса олмаганидан баъзи одамлар ўртасида: «Бу шунчаки халқни овутиш-да, юпатиш» деб, ўз билганларидан қолмаганлар ҳам бўлди. Чунки мустақилликнинг туб моҳиятию бўлажак самарали жараёнларини ва булар берадиган меваларини тўғри ва аниқ ҳис қилиб, ёппасига ишга киришганлар дастлаб янчилган, аммо жони чиқиб улгурмаган илон сувратидаги собиқ тузумнинг сансалорлик қурбонлари бўлишларига бир баҳя қолди. Баъзилари шаштларидан тушиб, афсус ва надомат билан ўз режаларидан йироқлаша бошладилар, баъзилари эса юракларини чангаллаб қолавердилар. Энг яхши таклифлар, истаклар ва истиқболли режалар қоғозларга муҳрланиб, шу куйи маҳкумликка юз тутди. Чунки ўтган давр мобайнида мустақилликни истамайдиганлар, уни хуш кўрмайдиганлар жуда-жуда ҳам кўп ва етарли эди.

Кўпгина хўжалик ҳисобига, ижара пудратига ўтган корхона ва ташкилотлар мустақиллик шабадасидан баҳра ололмай, ана шундай зуғумларга дош беролмай қолиб, парчаланиш арафасига тушди. Яъни калавлантирилиб, ҳуқуқлари камситилди, юқори идораларга бўйсундирилишга уринилди. Мана шундайлардан бири ижара пудратига ўтган Тошкент Сут ижара корхонаси эди. Корхонада бош муҳандисликдан директорликка кўтарилган, халқ депутатлари Акмал Икромов район Кенгашига халқ ноиби қилиб сайланган Нуриддин Муҳиддинов ҳам бошда Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигини ҳамма қатори илиқ қарши олди. Енг шимариб, ишга киришди. Корхонада қатъий интизом ва тартибга ҳам алоҳида эътибор берди. Қисқа вақт ичида оғир иқтисодий танглика тушган меҳнат жамоасини бирликка, аҳилликка чақириб, корхонанинг оддий ишчисидан тортиб, то раҳбаригача — ҳамма-ҳаммасининг қалбида ишдаги масъулият ва бурч ҳиссини уйғотди. Ўзи ҳам ишда намуна кўрсатиб, уларнинг тўла-тўкис ишончларини қозонди. Ҳали олдинда мўлжаллаб қўйган режа ва истиқболлари бисёр эди...

Бироқ бировнинг тўй қилганини ёқтирмаган қўшнидек, унинг мустақиллик шарофати билан рўёбга чиқараётган ташаббусларини, қилаётган амалий ишларини кўролмайдиганлар ҳам бор экан.

Бу воқеа шу йилнинг машъум 31 март куни рўй берди. Ўша куни корхонага соат 19.00 да Ўзбекистон Республикаси Молия Вазирлигининг 152-рақамли буйруғи маълум қилинган телефонограммаси келди. Унда сут ва сут маҳсулотларининг нархи икки баробар оширилиши қайд этилган эди. Ҳукуматнинг барча топшириқларини бекаму-кўст бажариб келишга ўрганган Нуриддин Муҳиддинов ҳеч иккиланмай буйруқни бажаришга киришди: кеч соат 22.00 гача барча ҳисоб-китоб ишларини ниҳоясига етказиб,.. буйруқдагидек қилиб, сут ва сутли маҳсулотлар нархини оширди.

Аммо савдо ташкилотлари буйруқни ё тескари тушуниб, ё «тушунмаган»га олиб, икки баравар оширилган сут ва сутли маҳсулотлари устига яна нарх қўйиб, ҳаддан зиёд ошириб юбориб, буйруққа хилоф иш тутишди. Аслида эса улар эски нархлар бўйича сотишлари, камомадлар эса давлат бюджетидан тўланиши керак эди. Савдо ходимлари ўз вақтида жазоландилар. Аммо бундан фойдаланган баъзи раҳбарлар (Қишлоқ Хўжалиги вазирлигидан келган вакиллар) зудлик билан буйруқни бажарган, аммо ҳеч қандай қонунга хилоф иш тутмаган Тошкент Сут ижара корхонаси директорини ҳам ишдан бўшатишди. Нуриддин Муҳиддинов эса ҳеч нарсага тушунмай қолаверди.

Аммо корхона жамоаси жим туролмади. Бундай ноҳақликларнинг тагига етиш, ҳақиқатни юзага чиқариш учун тегишли вазирликларга, юқори идораларга мурожаат қилди. Хуллас, бу ишда корхона маъмуриятининг айби йўқлиги тасдиқланди. Жамоа бу масалани янаям ойдинлаштириш учун Шайхонтоҳур район халқ судига мурожаат қилди. Суд бу ҳаракатларда директорни айбсиз, деб топиб, 15 май куни ўз иш жойига тикланиши ҳақида қарор чиқарди.

Ниҳоят, адолат қарор топиб, шу йилнинг 3 июнь куни Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазири ўринбосари Абдуваҳоб Йўлдошевнинг буйруғи билан Нуриддин Муҳиддинов ўз жойига тикланди.

Ҳақиқат қарор топди!

Ана шу «англашмовчилик»лар юзасидан Нуриддин акадан:

— **Сизни жамоага қайтиб келганингиз билан табриклаймиз. Демак, жамоа ўртасида ҳурмат ва обрўйингиз бор экан. Жамоангиздан жуда ҳам миннатдор бўлсангиз керак?— деб сўрадим.**

— Албатта,— деди директор.— Аввало мен шундан хурсандманки, жамоамиз ижара пудратига ўтган корхона эканлигимизни ва унинг ҳақ-ҳуқуқларини жуда яхши билишар экан. Чунки ижара пудратидаги корхона жамоаси мустақил бўлиб, директордан тортиб, оддий ишчигача ўзи сайлаш ва бўшатиш ҳуқуқига эга. Масалан, ҳақ бўлсам ҳам мени ишга қайта қабул қилиб олмасликлари ҳам мумкин эди. Чунки ҳуқуқ менда эмас — жамоада! Бояги айтганингиздек, озгина бўлса ҳам шу ерда ҳурматим, обрўйим борлигини, шу ерга кераклигимни билиб, очиғи, қувондим. Бу, ахир, менга мукофот-ку! Энди буёғига жамоанинг талабларидек ишлашим, ишончларини оқлашим керак. Бир неча кун, ой, йиллар мобайнида йиғилиб қолган эзгу ишларни амалга оширишга мана энди имкон бор.

— **Шаҳар савдо дўконларида сут ва сутли маҳсулотлар кўпайиб қолганини кўриб, хурсанд бўлдим. Келгуси режаларингиз билан ўртоқлашсангиз.**

— Кўз тегмасин, ишларимиз ҳозир ҳам чакки эмас. Корхонанинг меҳнат жамоаси фидокорлик билан ишламоқда. Тўғри, ҳозирча уларнинг маошлари жуда кам. Ҳатто айтишга ҳам уяламан, Биринчи навбатдаги тадбирларнинг бири, бу — барчанинг маошларини кўнгилдагидек қилиб оширишдир. Бунга ҳозирнинг ўзидаёқ ҳисоб-китобларимиз айтиб турибди. Яъни ошира олишга кафолат бор. Бундан ташқари, ўз дўконларимизни очиш орқали сут ва сутли маҳсулотларимизни озгина бўлса ҳам арзонлаштирмоқчимиз. Буларга қўшимча қилиб, сутли маҳсулотларимизнинг турларини кўпайтирмоқчимиз. Фақат, ҳозирча бу — сир! Энг асосийси, меҳнат жамоаси ўз ишхонасини иккинчи уйларидек ҳис қилиши ва шунга яраша эмин-эркин ишлаб-яшашларини таъминлашимиз керак. Ҳайриятки, оддий ишчиларимиз ҳам ҳозирда бошқаларга ўхшаб, нолиб юрмасдан, балки яхши кайфият ва яхши меҳнатлари билан ўз тўкинчиликларини таъминлаяптилар. Бизда шунақа: яхши ишласангиз яхши маош оласиз, орқада қолсангиз —хафа бўлмайсиз. Негаки, эндиликда ҳаммага бирдек муомала қилиб, бир хил маош билан ишда ўсиш, тараққий этиш қийин. Ҳар кимнинг меҳнатига яраша ҳақ тўлаб, уларни ҳамиша қониқтириб, рағбатлантириб туришимиз керак. Чунки шахсан мен Мустақилликни шундай талқин қиламан: Мустақиллик, бу — билганингдан қолма, дегани эмас. Йўқ, мустақиллик — ўз турмуш даражангни ҳалол меҳнатинг, ўз пешона теринг билан таъминла, дегани. Ҳаёт қонуниятида ҳам шундай: ўз касбингнинг устаси бўлсанг, кўчада қолмайсан, ҳамиша эл-юртингнинг ҳурмати ва эъзозида бўласан.

— **Нуриддин ака, ҳозир халқимиз озми-кўпми мустақилликнинг нима эканлигини англаб, ўз ҳаётларида туб бурилиш ясаяптилар. Аммо барибир, буни ҳали ҳам тушуниб етмаганлар бўлса керак. Балки шунинг учун ҳалигача халқимиз орзу қилганидек турмушимиз фаровон бўлмаётгандир?! Шундай эмасми?**

— Тўғри, аслида шундай. Аммо барибир бугунми-эртами халқимиз фаровонликка етиб боради. Негаки, одамлар ҳозир кечаги лоқайд, бепарво кимсалар эмас, уларнинг онглари ўсиб, фикр доиралари кенгаяпти, энг асосийси, улар аввалгидек миш-миш ёки туҳмат ва бўҳтонларга чиппа-чин ишониб қолаётганлари йўқ. Ҳа, ҳозир халқни ҳеч ким ёлғон сўзларига ишонтиролмайди. Кўзларимиз энди очилди.

— **Яқинда Мустақиллик кунини нишонлаш бахтига ҳам муяссар бўламиз. Сиз бу ҳақда нималар дея оласиз?**

— Мустақиллик — эндиликда бизнинг туғилган кунларимизга айланади. Албатта, бу кунни корхонамиз жамоаси очиқ юз билан кутиб олишига ишонаман. Бу байрам, айниқса, бизнинг корхона учун жуда ҳам ардоқли ва суюкли бўлиб қолса керак. Чунки биз собиқ тузумнинг «англашилмовчилик»ларини енга олдик.

Зоир ТУРСУНОВ.

БУ ТИЛ БИЗГА БЕГОНА ЭМАС

Ўзбекистон зиёлилар илмий-маърифий уюшмаси сўнгги вақтларда давлат ва жамоа хўжаликларига, завод-фабрикаларга ва бошқа ташкилотларга ишбилармонлар, тадбиркорлар, маркетинглар, маклер, брокерларни, менежерларни, тилчиларни, хуллас, бозор иқтисодиёти даврида керакли бўлган малакали мутахассисларни етиштиришга ўз ҳиссасини қўшмоқда. Яқинда очилган турк тили курси ҳам шулар жумласидандир. Бу курс ҳақида «Ўзбекистон зиёлилар илмий маърифий уюшмаси»нинг катта маслаҳатчиси Жўра Мўминов шуларни гапириб берди.

— Ўзбекистон эркин мустақил давлатга айланмоқда. Ана шу мустақиллик йўлида турк моделини танлар эканмиз, халқимиз Туркия мамлакатининг тарихини, ижтимоий ва иқтисодий ҳаётини, жаҳонда тутган ўрнини билиши керак. Аввал собиқ иттифоқдош республикалар ўрнида кучли Туркистон давлати бўлган. Унда миллий чегаралар бўлмай бу давлатдаги халқлар бир-бири билан ҳеч қандай таржимонларсиз гаплаша олган. Демоқчиманки, турк тили бизга бегона тил эмас. Шу кунгача биз бегона тилни иккинчи она тилимиз деб келдик. Бобокалонларимиз эса илм-маърифатда, савдода бир-бирлари билан туркий тилда муомала қилишган. Кўриб турибсиз: кундан-кун турк тилига эътибор ва талаб ўсиб бормоқда. Ватанимизда Туркия давлати билан ҳамкорликда қўшма корхоналар, турли коллеж, лицейлар очилмоқда. Шунинг учун ўзимизда май ойидан бошлаб турк тили курсини очдик.

— Курсга неча ёшдан қабул қиласизлар?

— Бу курсга ёшидан ва иш соҳасидан қатъий назар турк тилига меҳр қўйган кишилар қабул қилинган. Турк тили бўйича олти гуруҳ бўлиб, ундан тўрттаси ўзбек ва иккитаси рус гуруҳи. Уларда 80 дан ортиқ тингловчи бор.

— Малакали мутахассис тайёрлаш учун тажрибали, ўз касбини биладиган домлалар керак. Ўқув жараёнида дарсларни кимлар олиб боришади?

— Жумҳуриятимизда ўзининг бир қанча шогирдлари билан машҳур-филология фанлари доктори, профессор Айдар Мамедов, профессор Исмоил Алиев, филология фанлари номзоди Исмоил Керимов, туркшунос, иқтисод фанлари номзоди, доцент Икромжон Иномов, медицина фанлари номзоди, доцент Иброҳим Ишигов ва бошқа кўзга кўринган домла ва олимлар уч ой ичида турк тили ва маданияти, тарихи, шу кунларда илм оламида қўлга киритаётган янгиликлар ҳақида маърузалар ўқишмоқда. Ўқиш давомида тингловчилар Туркия давлати бўйича барча қизиқтирган саволларига жавоб олишлари мумкин. Битирувчиларга битирув гувоҳномаси, илмий-методик қўлланмалар, рисолалар, ўзбек-турк, рус-турк луғатлари ва бошқа қўлланмалар берилади.

— Иккинчи ўқув мавсумига ўқувчилар қабул қиляпсизларми?

— Турк тилига катта аҳамият берилаётганлигиданми, билмадим, биринчи ўқув мавсумида ариза берганларнинг ҳаммасини қабул қила олмадик. Улар иккинчи ўқув мавсумига қолдилар.

— Ўқишни хоҳлаганлар қаерга мурожаат қилишлари мумкин?

— Тошкент шаҳар Шайҳантоҳур райони, Абдулла Қодирий кўчаси, 13-уй. Телефонлар: 44-62-90, 44-50-21.

— Ҳа, айтганча, ўқишни битирганлар қаерда ишлашлари мумкин?

— Авваламбор қаерда ишлашлари тингловчиларимизнинг ўзларига, иқтидорларига боғлиқ, ўқувчиларимиздан Дилмурод Калонов Тошкент Давлат дорилфунунидан келган чет тили мутахассислари танловидан ўтиб, Туркия давлатида ишлаш учун йўлланма олди.

Шаҳло ОБИДОВА.

СУРАТЛАРДА: профессор Исмоил Алиев ва тингловчи Нодиржон Бобохўжаев машғулот пайтида: биринчи ўқув гуруҳи битирувчилари.

Даврон АҲМАД суратлари.

БУ—ҚИЗИҚ

СУВНИНГ МЎЪЖИЗАКОР КУЧИ

Инсон икки кундаёқ яшгидан ва бир неча дақиқадаёқ тиш оғриғидан тузалиши мумкинми?

Бунга қизиқиб қолганимнинг боиси шундаки, хизмат қиладиган жойимда ана шу хусусда гап бўлиб қолди. Ёши улуғ ходимлардан бири дори-дармон сифатида «жонли» ва «жонсиз» сувлардан фойдаланишни айтди. Унда одатдаги водопровод сувидан ана шу сувни тайёрлайдиган аппарат бор экан. Бировлар буларнинг ҳаммаси эртаксимон гап, сув бу оддий сув-да, дейди. Баъзилар эса юқоридаги ходимнинг фикрини қўллаб-қувватлайди. Ана шу ҳодиса мени сизнинг газетангизга мурожаат қилишга, бу фикрнинг тўғри ёки афсона эканлигини билишга ундади. Агар бу гап тўғри бўлса, кўп ҳолларда шундоқ ҳам танқис бўлган дори-дармонларсиз ҳам дарддан ҳалос бўлиш мумкин экан-да? Ушбу шифобахш сувнинг тайёрловчисини ва унинг манзилгоҳини билишни истардик.

А. МАҲКАМОВ,
Юнусобод мавзеи.

Биз ушбу мактубни олгач, телефон орқали «Эсперо» илмий ишлаб чиқариш фирмаси билан боғландик. Бизнинг саволимизга ўзини Татьяна Борисовна деб таништирган аёл қуйидагича жавоб берди:

«Жонли» ва «жонсиз» сув хусусидаги гаплар афсона эмас, балки ҳақиқат. Ионлаштирилган («жонли») сувни японлар ўн йилдан кўпроқ вақтдан буён истеъмол қилиб келишмоқда. Японияда ҳар йили бир миллионгача тиббиёт дорилари сарфланади. Улар одамларни кўплаб жиддий дардлардан ҳалос қилади. Бу ерда барча касалликларнинг қарийиб учдан бир қисмини дори-дармонлар келтириб чиқаришини англаб етишган. Шу сабабли ҳам улар даволанишда оддий сувнинг мўъжизакор хусусиятидан фойдаланишмоқда.

Собиқ ватанимиз —СССРда 1955—1980 йиллар мобайнида кучли таъсир кўрсатадиган тиббиёт воситаларини ишлатиш тахминан ўн баробар кўпайди. Бу эса сурункали касалликларнинг тахминан саксон фоизини келиб чиқишига сабаб бўлди. Ушбу касалликлар бошланғич босқичда даволанмаган, балки асоссиз равишда кўплаб миқдорда кимёвий воситалар қўлланиши оқибатида сурункали ҳолатга ўтказиб юборилган.

Ўзбекистон фани йигирманчи асрнинг улкан кашфиёти бўлган электр энергияси воситасида фаоллаштирилган сувдан фойдаланишнинг байроқдори бўлди. Ана шу туфайли Тошкент шаҳрининг Горький кўчасидаги 32-а уйда жойлашган «Эсперо» фирмаси электр энергияси ёрдамида фаоллаштирилган сувни қўллаган ҳолда янги технология ва асбоб-ускуналарни яратиш бўйича халқаро марказ бўлиб қолди. Тўғри, ионлаштирилган сув Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги халқлари турмушига Япониядагидек даражада жадал сингиб бораётгани йўқ. Нархининг қиммат бўлишига қарамай, «Эсперо-1» деб аталувчи тиббиёт биоэлектроактиваторини ишлатиш услуби жуда оддийдир. Бунинг учун пластмасса идишга одатдаги водопровод сувини қуйиш ва уни электр тармоғига улаш кифоя. Орадан 10—15 минут ўтгач у «жонли» (рағбат берувчи) мазага, ички стаканда эса — «жонсиз» (антибактериал) таъмга эга бўлган ажойиб сувга айланади.

Ҳар иккала сувдан ҳам одамларнинг турли касалликларини даволашда фойдаланилади. «Эсперо» илмий-ишлаб чиқариш фирмаси ҳузурида ташкил этилган тиббиёт маркази Ўзбекистон республикасининг етакчи олимлари билан биргаликда, «Эсперо»га эга бўлганларнинг фикр-мулоҳазалари асосида электр-энергияси ёрдамида фаоллаштирилган эритмани қўлланиш бўйича методик йўриқномалар ишлаб чиқди. Ҳозирги вақтда тиббиёт кўрсатмаларига мувофиқ ундан 45 хил касалликни даволашда фойдаланиш мумкин. Экзема, ошқозон яраси, бруцеллёз, сариқ ва бошқа кўпгина касалликлар ана шулар жумласидандир. Республика соғлиқни сақлаш вазирлиги олимларнинг ушбу кашфиётига катта эътибор билан қарамоқда.

Ушбу янгиликнинг муаллифи «Эсперо»нинг ҳозирги бош директори Станислав Алёхиндир. Аргентинадаги «Акопол» фирмасининг эгаси Райнер Кюлке Жанубий Америкада биоэлектроактиватор ишлаб чиқарадиган қўшма корхона ташкил этиш масаласи бўйича яқинда «Эсперо» фирмасида бўлди. Демак, «жонли» ва «жонсиз» сувдан фойдаланувчи минтақалар жуғрофияси тобора кенгая боради.

В. РУДАКОВА.

«ЁРДИН АЙРУ КЎЗУМНИ...»

(Нодира ғазалига мухаммас)

Бу фироқнинг дастидин оҳ, бемадор этти фироқ,
Эл аро айлаб забун, беэътибор этти фироқ,
Беэътибор недир, ки ваҳ, шармисор этти фироқ,
Ёрдин айру кўзумни интизор этти фироқ,
Қолмади сабру қарорим, беқарор этти фироқ.

Норавоқ кўнглим висол бирлан раво қилмоқ учун,
Хаста ҳолимға, гулим, андак даво қилмоқ учун,
Изладим гул юзларинг васфу наво қилмоқ учун,
Хоки пойингни кўзумга тўтиё қилмоқ учун
Ихтиёрим бор эди, беихтиёр этти фироқ.

Сўз демасдим кимсага ҳеч ёрим этар озордин,
Кўргузди лутф дердим магар етса озорлар ёрдин,
На рақибу на рафиқлар воқиф эмас мен хордин,
Васл аро пинҳон эди ҳоли дилим ағёрдин,
Халқ аро расволиғимни ошкор этти фироқ.

Кипригим тутди аниг этган ситамлар тоғини,
Роҳате деб билди жон ёр айлаган қийноғини,
Лек найлайин тўхтатмади дилга айлар доғини,
Айлабон жабру ситам хоки таним туфроғини,
Поймоли ҳодисот айлаб ғубор этти фироқ.

Бор эди келмай зимистони фироқ ёр-улфатим,
Сайри боғу нўши шароб этгали ҳам фурсатим,
Зери пойимда эдилар ҳар рақибу кулфатим,
Васл гулзорида шоҳи гулдек эди иззатим,
Бўлди айёми хазони ҳажр хор этти фироқ.

Тушди ҳижрон оташи нечун вужудим куймасин,
Лек висолин ўйи дилда, майли, дилбар қийнасин,
Ғамбода кўнгул ҳолина кўзларим қон йиғласин,
Йиғламоқ бирла берай сайқал кўзум ойинасин,
Орзуманди жамоли шаҳриёр этти фироқ.

Телбадурмен, дилтангу ташнадурмен, кўзи кўрмен,
Ошиқи содиқмену ишқда манглайи шўрмен,
Қанча интилсам анга шунча узоқмен-дурмен,
Соқиё, келтур қадаҳким, ёрсиз махмурмен,
Нашъаи иқболими ранжи хумор этти фироқ.

Айлайин деб мен ниҳон дардим яширгум бозу боз,
Йиғласам гар шашқатор ёш, чиқмагай лекин овоз,
Дилмуродо, йўқ умид бўлмоққа ҳижрондин халос,
Ҳажр шомида сипеҳр анжумларидин қил қиёс,
Нодира, доғи дилимни ошкор этти фироқ.

(НОДИРА ҒАЗАЛИГА НАЗИРА)

Кетдию ул дилбари шўх ширин замоним бўлди талх,
Хуш ул висолдин айрилиб тотли жаҳоним бўлди талх.
Менга жавру ағёра ул кўргазди луфтин беадад,
Мен тирик ўлдум бу кун, ки тан ичра жоним бўлди талх.

Еди бирла хўш эди тун, ҳуррам эди кундуз яна,
Гар эсласам энди уни рўзу шабоним бўлди талх.
Дайри фонийда юрурдин қолмади мақсуд менга, ким,
Кўрмагим бир дарду ҳасрат, ҳажри жононим бўлди талх.

Бевафолиғ расмини, оҳ, тутди нигорим, оқибат —
Янчилди ҳар орзу гули — дил — гулистоним бўлди талх.

Дилмуродо, чекма андуҳ тақдир экан, қочмоқ қийин —
Езмиш азал котиблари лавҳи девоним бўлди талх.

Дилмурод САИДОВ.

Бўлажак оналар жисмоний тарбия билан шуғулланишлари керакми? Бу саволга Ўзбекистон соғлиқни сақлаш вазирлиги билан Давлат спорт комитети мутахассислари ижобий жавоб беришди. Бу ташкилотлар «Оналик ва сиҳат-саломатлик» республика жисмоний тарбия — соғломлаштириш марказининг муассислари бўлди. Тошкентда ана шу марказни таништириш маросими бўлиб ўтди.

БЎЛАЖАК ОНАЛАР УЧУН ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ

Марказ даволаш-жисмоний тарбия диспансери билан педиатрия илмий-тадқиқот институтининг клиникаси негизида барпо этилди. Мазкур тиббиёт муассасалари ўз спорт залларини, ҳовузларини, шунингдек махсус ускуналари билан тренажерларини даволаш гимнастикаси машғулотлари учун беришди. Шифокорлар бўлажак оналарга сувда сузиш билан шуғулланишни ҳам тавсия қилмоқдалар. Буларнинг ҳаммаси уларга ўз соғлиқларини ва бўлажак чақалоқ саломатлигини мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб ҳисоблашмоқда мутахассислар. Корхона ва ташкилотларда аёллар гуруҳлари ташкил этилмоқда. Марказда улар ҳар томонлама тиббий кўрикдан ўтадилар.

(ЎзА мухбири).

• Ҳар тўғрида •

ЯПОН МИЛЛИАРДЕРЛАРИ

Япония энг бой кишилар мамлакати, деган номни ҳамон сақлаб турипти. Бу соҳада унга тенг келадиганлари ер куррасида йўқ. Америкада нашр этиладиган «Форбс» ойномасининг навбатдаги йиллик тадқиқоти шуни кўрсатди. Олти йилдан бери узлуксиз шундай бўлмоқда, яъни энг бой одам япониялик бўлиб чиқмоқда. Бу йилнинг энг бадавлат кишилари ўртасида биринчи-иккинчи ўринларни яна японлар эгаллашди.

Бундай кишилар рўйхатини 88 ёшлик япон Тайкитоpo Мори бошлаб берипти. У кўчмас мулк ва Токио марказидаги сонсиз-саноқсиз ишхоналар эгаси. Унинг шахсий сармояси 13 миллиард долларни ташкил этмоқда. 58 ёшли Емаки Цуцуми хусусий темир йўллар, универмаглар ва гольф учун ўйин майдонларининг ягона эгасидир. У ўзининг ўн миллиард долларлик бойлиги билан жаҳон бойлари ўртасида иккинчи ўринда туради. Америкаликлар орасида энг бой киши «Микрософт» фирмасининг асосчиси Уильям Гэйтс бўлиб, унинг шахсий бойлиги 6,4 миллиард долларга етди.

Лекин АҚШ миллиардерлар сони бўйича олдинда туради. Шахсий бойлиги бир миллиард доллардан ошиқ бўлганлар сони ер куррасида 291 киши бўлса, уларнинг 101 нафари АҚШда яшайди.

СУЮҚ ГЎШТ

Сан-Паулудаги дорилфунуннинг олимлари маҳаллий дўконларда оддий гўшт кўп бўлгани ҳолда унинг суюқ турини ҳам яратдилар. Бундай озиқ-овқат маҳсулоти асосан юксак калорияли таомга муҳтож бўлган, бироқ овқатни ҳазм қилишда қийналадиган касалларга мўлжалланган. Суюқ гўшт организмга оддий йўл билан, шунингдек венаичи йўли билан киритилиши мумкин.

Янги таом қорамол, парранда ёки балиқ гўштидан олинади. Бунинг учун гўштга ананасдан олинадиган ферментлар ишлатиб, махсус биотехнологик жараён билан ишлов берилади. Ферментлар бу жараёнда асосий роль ўйнайди. У гўшт протеинларининг йирик молекулаларини майдалайди. Бундай ишлов берилганини организм жуда осон ҳазм қилади. Ананас ҳидини эслатувчи суюқ гўшт Сан-Паулудаги иккита йирик касалхонада тажрибадан ўтказилди.

ЛАТИФАЛАР

О Р З У

БИР киши дўстидан сўради:— Мана, сен етмиш ёшга кирдинг. Ўз орзу-ниятларингга эришдингми?

— Ёшлигимда отам сочимдан тортиб урарди. Ўшанда тезроқ сочим тўкилса дер эдим. Ўша орзумга етдим.

ЗАМОНАВИЙ КЕЛИН

ҚИЗНИНГ онаси: Ишонинг-ишонманг, қизимнинг қиёсига таъриф йўқ: от мина олади, ҳайдовчиликни билади. Қўшиқ билан рақсни айтмай қўяқолай. Сузишини-ку, асти қўяверасиз.

Йигитнинг онаси:— Ундай бўлса, ўғлим овқат тайёрлаш ва болага қарашни билиши керак экан-да!

Б. ТУРҒУНОВ тайёрлаган.

Муҳаррир ўринбосари Р. УМАРОВ.

ҲАР БИР ЁШ—БИЗНИНГ ФАРЗАНДИМИЗ

• Долзарб мавзу

КЕЙИНГИ йиллар мобайнида ёшларимиз орасида гиёҳвандликка мойиллик кучайганлиги, айрим йигитлар бу ўсимликни билиб-билмай истеъмол қилаётганлиги ҳаммани ташвишга солмоқда. Ёшлигидан гиёҳвандликка ва ичкиликка ружу қўйган ўспирин охир-оқибат соғлиғини йўқотади, тўғри йўлдан тойиб кетади. Ҳаётда учраётган бундай мисолларни жуда кўплаб келтириш мумкин.

Шундай экан, давримизнинг энг хавфли қусриётларидан бири бўлиб қолган бу иллатга бефарқ қарашга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Лекин, айни пайтда районимиздаги баъзи бир жамоа ва давлат хўжаликларидаги ариқ ва зовурлар ёқаларида ёввойи нашаларнинг ўсиб ётганлиги кишини ажаблантиради. Мазкур хўжаликлардаги масъул кишилар эса бундай хавфли ўсимликларни йўқотишга жиддий эътибор беришмаяпти.

...Баҳор ойининг бошида район ички ишлар бўлими бошлиғи буйруғига асосан ёввойи наша ва кўкнориларни йўқ қилиш ҳамда турли жиноятларнинг олдини олиш мақсадида «Қора афюн» операцияси бошланган эди. Рейд давомида район ҳудудида жуда кўп наша манбалари борлиги аниқланди.

Районнинг Ровот жамоа хўжалигидаги Акром Маликов ва Баҳром Тожибоев бошчилик қилаётган бригадаларнинг ариқ ва зовурлари четкаларида жуда кўп миқдорда ёввойи нашалар ўсиб ётганлигининг гувоҳи бўлдик.

Рейд давомида районнинг «Хўжақўрғон», «Ленин йўли», Ғ. Азаматов номли жамоа хўжаликларида ҳамда «Кўкорол» ва «Гулистон» давлат хўжаликлари далаларида ҳам ана шундай аянчли манзарага дуч келдик. Текширув аъзоларининг саъи-ҳаракати билан ўша хўжаликлардаги барча ёввойи ўсимликлар йўқ қилинди.

Хавфли ўсимликларнинг ўсишига йўл қўйган ҳамда ўз вақтида уларни йўқ қилмаганликлари учун 19 мансабдор шахс устидан ҳужжатлар тўлдирилиб, чора кўриш учун қишлоқ Кенгашларига юборилди.

Ёввойи нашалар ўз йўлига. Айрим кишиларнинг томорқа ерларига экилган кўкнориларга нима дейиш мумкин? Гапирсанг тилинг, гапирмасанг дилинг куяди. Оқ қорани фарқига борган, кўпчиликка бош-қош бўлишга муносиб кишилар юқоридаги ҳодисаларни кўра била туриб лом-мим демайдилар. Кейинги кезларда нобакор шахслар кўкнорини маккажўхори ҳамда кунгабоқар каби тик ўсувчи ўсимликлар орасига экадиган бўлдилар. Бу билан улар ўз кирдикорларини яширмоқчи бўладилар.

Районнинг Ачамайли жамоа хўжалигидан Дағат Худойбердиев, Ҳамза номли жамоа хўжалигидан Номоз Отабоев, Қаршигул Мусурмонова, Рисолат Мусаева, Бўка шаҳар Ҳамза кўчасидаги 150-уйда яшовчи Алоуддин Муҳаммедшинларнинг уйларида кўкнорининг нақ пишай деб турганини кўрдик. Текширув аъзолари бу кўкнориларни ҳам барбод қилдилар. Шаҳарнинг Собир Раҳимов кўчасида яшовчи М. Маматқулова устидан эса кўкнори экканлиги учун жиноий иш қўзғатилди.

Ўзини мусичадек беозор қилиб кўрсатишга уринган эндигина ўн етти ёшга тўлган Улуғбек Ортиқбоев кунларнинг бирида қўлга тушиб қолди. У чўнтагидан чиққан гиёҳни тан олишдан бош тортди. Лекин охир оқибат у ўз айбига иқрор бўлди.

Шу ерда ҳақли бир савол туғилади. Ҳар бир ёш бизнинг фарзандимиз эканлигини наҳотки унутиб қўйган бўлсак? Наҳотки уларнинг кундалик ҳаётлари билан қизиқмасак? Юриш-туришларидан бохабар бўлмасак? Бу ҳақли саволларга ким жавоб беради? Шу ўринда биз маҳалла қўмиталарининг раҳбарларига жиддий эътироз билдирмоқчимиз. Қолаверса ҳар бир ота-она бундай зарарли экинлар экилишига мутлақо бефарқ қарамасликлари лозим.

«Қора афюн» операциясининг келгуси режалари ҳақида Бўка район ички ишлар бўлими бошлиғи милиция подполковниги Эргаш Абдумаликовдан гапириб беришни сўрадик:

— Ҳа, гиёҳвандлик давримизнинг энг ташвишли муаммоларидан биридир. Унга қарши кураш фақат маъмурий органлар иши деганлар янглишадилар, бу иллатга қарши ҳамма бир жон, бир тан бўлиб қарши курашган тақдирдагина муваффақиятга эришиш мумкин. Айни кунларда район теграсидаги барча ёввойи нашалар ҳамда кўкнорилар йўқ қилиб ташланди. Тузилган махсус гуруҳ баайни шундай иш билан шуғулланмоқда.

М. СОИПОВ,
Бўка район ички ишлар бўлими ходими, милиция капитани.

БУЮРТМАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!
«ШАРҚ» НАШРИЕТ-МАТБААЧИЛИК КОНЦЕРНИ
Босма маҳсулотларнинг қуйидаги турлари бўйича шошилинч ва оддий буюртмаларни

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

— юмшоқ муқовали китоблар, брошюраларнинг ҳажми: 384 қоғоздан ошмаслиги керак, формати 84×108 1/32, 70×108 1/32, 84×108 1/16, 70×108 1/16;

— рангли буклетлар, проспектлар, болалар учун мўлжалланган юмшоқ муқовали китобчалар, ёрлиқ (этикетка)лар, откриткалар ва босма маҳсулотларнинг бошқа турлари. Қоғоз формати 60×45 дан 90—120 см. гача;

— рангли бўёқда бажарилган деворбоп гул қоғозлар ва текстуралар;

— буюртмачининг картонидан ясалган рангли қутичалар;

Сизнинг қоғозингиз ва бизнинг меҳнатимиз эвазига юқори сифатли бажарилган буюртмаларга эга бўласиз!

Қоғозингиз ёки босма материалларни топишда қийналсангиз, хотиржам бўлинг, Сизга уни биржа орқали харид қилишга ёрдам берамиз.

Босма маҳсулотларнинг тайёрланиш муддати қуйидагича:
тайёр матрица ва позитивлардан — 1 ойгача,
асл нусхадан, яъни оригиналдан — 2 ойгача.

Клише, шильда, бланк, канцелярия дафтарлари концерн қоғозидан чекланмаган миқдорда тайёрлаб берилади.

Мурожаат қилиш учун манзилгоҳ: 700083, Тошкент шаҳри, «Правда» газетаси кўчаси, 41-уй.

Телефонлар: 33-80-07, 33-84-78, 33-90-50, 32-55-31.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
МУАССИСЛАР: ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ ВА «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП ЛЕНИНГРАД КУЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 33-58-85, 32-57-47, 33-79-16, 32-57-48; масъул котиб — 33-48-08, 32-53-53; масъул котиб ўринбосари — 32-57-49, Бўлимлар: шўролар ҳаёти — 33-70-10, 32-57-78; қишлоқ хўжалиги — 32-55-53; саноат, қурилиш ва транспорт — 32-57-49, 33-70-10; ижтимоий масалалар — 32-56-47, 33-40-48; адабиёт ва санъат — 32-57-33; маданият ва миллий қадриятлар — 32-56-45; ёшлар ҳаёти, ахборот ва спорт — 32-55-56, 33-99-15; хатлар ва оммавий ишлар — 33-40-48, 32-56-47; тижорат бўлими — 32-55-56, 33-99-15; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 33-40-48; эълонлар — 32-56-66.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, Тошкент, ГСП, Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида А—2 форматида босилади.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нашр кўрсаткичи: Г—220. Индекс: 64672. Босишга топширилди — 20.30. Босишга топшириш вақти— 19.00 31646 нусха босилади.